

دووه م
چاپ

ئافرەتانی

دەوری پیغمبەر ﷺ

نووسینی: عبدالرحمن رافت پاشا
وەرگیرانی: مونیرە رەئوف واژەیی

مەنتەدی رەفرەئەتی

www.igra.ahlamontada.com

بۆدابهزاندنى جۆرمها كۆتیب: سەردانى: (مَنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي)

لتحميل انواع الكتب راجع: (مَنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي)

پەراي دانلود كۆتایهاى مختلف مەراجە: (مَنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي)

www.iqra.ahlamontada.com

www.iqra.ahlamontada.com

للكتب (كوردی , عربی , فارسی)

نافرہ تانی دہوری پیغہ مہر (ﷺ)

ناوہندی روٹنیری سارا

بہرپوبہری گشتی ناوہندی: دارا رہشید

بہرپوبہری چاپ: نارام عوسمان

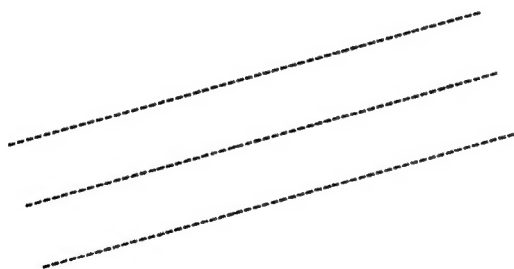
ناوہندی روٹنیری سارا - یوچاپ ویلاوکردنہوہ

(چاہہمہنی - کتبخانہ - کافتریا - ئستہرئنت)

ناونشان: سلیمان - بازار ی ناویاریک - نهوی دووہم - ہرامہر کاسومول

www.facebook.com/nawendi.sara.org

+964 0751 538 3505 - +964 0770 247 4597

ئافره تانی

دهوری پیغمبر (ﷺ)

ناۋى كىتەپ: ئافرىتانى دەۋرى پىغەمبەر (ﷺ)

نووسىنى: د. عبدالرحمن رافت باشا

وەرگىرانى: منىرە رەئوف واژەمى

نەخشەسازى: ناۋەندى سارا (ھونەر عوسمان)

قەبارە: (۲۱*۱۴)، ۱۲۲ لاپەرە

نۆبە و سالى چاپ: چاپى دوۋەم / ۲۰۱۸

شۈبىنى چاپ: ناۋەندى سارا _ سلىمانى

تىراژ: ۵۰۰ دانە

نرخ: ۳۰۰۰ دىنار

لە بەرپۈتەبەرايەتى گىشتى كىتەبخانە گىشتىيەكان

ژمارەى سپاردن (۱۵۷۴) ى سالى ۲۰۱۰ ى پىندراۋە

ناۋەندى سارا

بۇ چاپ و بلاۋكردنەۋە

سلىمانى بازارى ناۋىارىك

۰۷۵۱ ۵۲۸ ۲۵۰۵

ناۋەندى سارا

پیشہ کی

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

سو پاس و ستایش بُو خَوای میہربان و دلوقان، درود و سلامی
خوالہ سر گیانی پاکی پیغمبر و یارانی۔

ہرکات خَوای گہورہ پیامبر کی ناردیت مرقہ کان لہ
برامبردا بوونہ دوو دستہ، دستہ کیان پہ پوله ناسا لہ دوری
شمع و نوری پیغمبر کہ جہم بوون و لہ نورہ خَوای بہ ہرہ و ہر
بوون، سرہ نجام ژانیان پر لہ داستان و مردایہ تی کردو ناوی
خویان بہ زیندووی ہیشتہ و ہ۔

دستہ ی دووہ کہ بہ سروشت حزیان بہ تاریکی و ناپونی ہیہ،
بہ نووری نبوت قہلس و بیزار و ماندوو بوون، بویہ کہوتنہ دژایہ تی و
دوژمنایہ تی پیامبرانی خوا، سرہ نجامیش لہ دنیا مایہ پوچ و لہ
دوا پڑیش چارہ پرہش بوون۔

پیغمبری ئیسلام کہ خَوای گہورہ پھوانہ ی کرد و دواین
پیغمبرہ، کومہ لیک حواری و پشتیوان و لایہ نگر و عاشق و فیداکار
و دلسوزی لہ دور کوبونہ و ہ، ئہو بووہ چرا و ئہوانیش پھروانہ، ئہو
بووہ ئاو و ئہوانیش بوونہ ماسی ئاو ئہو دہریاہ، ئہو بووہ خور و

ئەوانىش بوونە مانگۇ ئەستېرە، مەھوى ئاسا كە دەلىت: ﴿بە نورى
 عەكسى پىڭەمبەر ئەۋەندە مونەكەيس بوبوون غەرىبى تازە ھاتوو
 دەيوت ئەم پىڭەمبەرستانە﴾.

ئەۋە تەنھا پىاۋان نەبوون مىژۋيان بۇ خۇيان تۆماركرد، نەخىر
 ئافرەتانى دەۋرى پىڭەمبەرىش ﷺ شان بە شانى براكانيان لە
 خزمەت پىڭەمبەردا ژيان و بۇ پەيامەكەي بوون خزمەتكار، بەلكو
 ئەۋان بوونە دايەن و دايك و پور و ھاسەر و خوشك، بوونە لانكەي
 پەرۋەردەكردنى پىڭەمبەر ﷺ بە شىرى خۇيان گۆشيان كرد، ھەرۋەك
 (ھەلىمەي دايكى شىرى) بە مال و سامانى خۇيان بەرگريان لىكرد،
 بوونە ھەلگىرى فەرموودەكانى، نەۋەكانى خۇيان لەسەر تىكۆشان و
 خەبات بۇ سەرخستنى پەيامەكەي محمد ﷺ پەرۋەردە كرد، خۋاي
 گەۋرەش لە رىزى خواناساندا تۆمارى كردن، بوونە مايەي سەربەرزى
 بۇ ئافرەتانى دۋاي خۇيان، قوتابخانەيەكيان بۇ خوشكان و دايكان و
 ئافرەتانى پاش خۇيان دروستكرد، نمونەيەكى جوانيان
 پىشكەشكرد.

ئەم پەرۋەش ژيان و تىكۆشانى مشى لەو خانمانە دەخاتەپوو كە
 لە مزگەۋتەكەي پىڭەمبەر و زانكۆكەي مەدىنەدا شەھادەيان
 ۋەرگرتوۋە.

به ئومىدى سودمه ندبوونى خوشكانمان له ژيان و به سه رها تيان،
دهستخوشى بۆ داده (منيره رؤوف) كه ئهم پهراوهى به كوردى كرد،
خامه يان پهنگين و ماندوبونيان لای پهروهر دگار وهرگيراو (قبول) بىت.
والسلام عليكم و رحمة الله

ماموستا ناصح محمد موبرهه

۲۰۱۰

ژیانی دایکی شیرینی

پیغمبره ری نازدار ﷺ

﴿حەلیمە ی سه عدی﴾

﴿حلیمہی سعدی﴾

دایکی شیرینی پیغہ مبری خوشه ویست محمد (ﷺ)، ئەم
 خانمە هیمن و لەسەر خۆیە، بەرپز لای ەموو موسلمانیک،
 خوشه ویست لای ەموو ئیمانداریک، لەمە مکه پاک و بی
 گەردەکانی شیرینی دا بە منالی پایە بەرز محمدی کوپی عبدالله
 (درودو سەلامی خوای لەسەر بیّت) لەسەر سنگی پەر
 لە خوشه ویستی سەر خەوی ئەشکاند لە لانە ی لیوان لیو
 لە سۆزیا گاگۆلکی کرد، لە زمانپاراوی ئەو و زمانپاراوی
 ھۆزە کە ی بنی (سعد) پاراو بوو، کە لە ەموو قسە پرونەکان
 قسە پرونتەر بوو، و تەکانی لە ەموو پەوانبیزەکان پەوانتر بوو،
 ئەم خانمە بەرپزە حەلیمە ی سەعدی دایکی پیغە مەبرمان
 محمەد (درودو سەلامی خوا ی لەسەر بیّت) لە شیرەو،
 بە شیردانی خانمی سەعدی بەم منالە بەرپزە دنیای پەرکرد لە
 ئەو پەری چاکە و بەزەیی

بە خێرو چاکە و پینوینی ئاوەدانی کردو، لە گەل

ئەو ەشدا بە ئاکاری شیرین و جوان پازاندیەو،

چىرۆككە لەخۇشتىن چىرۆكەكان حەلىمەى سەعدى
بەدەرپرېنە پۇشن و پىك و پىك و سەرنج پاكىشەكانى وە
بەشىوازە درەوشاوە قەشەنگ و شىرىنەكەى ئەيگىرئەو ،
وەرن باپىكەو گوى ئى بگىرن

كە چىرۆكەكەى لای پىغەمبەرى خوا (درودو سەلامى
خوای لەسەر بىت) لەخۇشتىن چىرۆكەكانە ، حەلىمەى
سەعدى ئەئىت : من و هاوسەرەكەم^۱ لەمال دەرچوین بۆ
ئەوھى منالئىكى بچووك بگىرنە خۇمان كە شىرەخۆرە بىت
پۇيشتىن بەرە و مەككە لەگەلمانا هەندىك ژن لە ھۆزى بەنى
سەعد ھەبوو كە ئەوانىش بۆ ھەمان مەبەست ھاتبون وە ئەمە
لە سالىكى بى بارانى و بى دەرەمتيا بوو
تۆو وشك بوو.....

گوانى حەيوانەكان پەكيان كەوتوو ھىچ شتىكمان بۆ
نەمايەو دوو وولاخى پىرى لاوازمان پى بوو كەيەك قەترە
شىر لەگوانياندا نەبوو من و كۆرەبچوكەكەم سوار يەكيكيان
بوين بەلام هاوسەرەكەم سوار حوشترەكە بووبوو كە لەو كەى

۱ — هاوسەرەكەى (حارثى كۆزى عبدالعزى سەدى) بوو

ئىمە پىر تر و لاواز تىر بو سوئند به خوا نه وشه وه ئىمه هه تا
 به يانى له بهر گريانى مناله كه مان كه له برسا نه گريا نه خه وتين
 چونكه نه من شير له مه كمدا هه بوو نه حوشتره كه شير له
 گوانيدا هه بوو هه تامنداله كه ي پى تير بكه ين ئىمه به هوئى
 لاوازي و بى هيئى ولاخه كانمانه وه هيواش نه روشتين كه بوه
 هوئى هه راسا نكردنى هاوړيكانمان و سه فهره كه يان له سهر
 قورس بوو بوو كاتيك گه يشتينه مه كه و بو مندالى شيره
 خوړه گه پراين توشى شتيك بوين كه چاوه پروان نه ئه كرا.....

ئه ويش ئه وه بوو كه هيچ ژنيك نه ما منداليكى بچوكى بو
 نه هينن به ناوى (محمد كوړى عبدالله) به لام هيچ كاممان
 وهرمان نه گرت له بهر نه وهى هه تيو بوو .

ئىمه ئه مان ووت : چى سوديكمان پى نه گه يه نيئت داىكى
 منداليك كه باوكى نى يه ؟! پاشان ته نها دوو پوژ زياتر
 به سه رمان تينه پهرى كه هه ريه كيك له ژنه كان منداليكى
 شيره خوړى ده ست كه وت ..

به لام من كه سم ده ستنه كه وت كاتيك به ته واوى بريارى
 روښتنماندا به هاوسه ره كه مم ووت : من پيم ناخوشه برؤمه وه

بۆ مالەۋە و بۆناو ھۆزەكەم بەدەستى بەتال بېئەۋەى
 شىرەخۆرەيەكە دەستكە وتبېت ھىچ كەسش لە ژنە
 ھاۋپىكانە نەماۋە شىرەخۆرەى لەگەل نەبېت. سوئند بەخوا
 ئەچم بۆلاى ئەو ھەتيۋە و ئەيھىنم ھاۋسەرەكەم پىئى ووتم :
 باشە بېھىنە بەلكو خوا بەخىرى بگىرېت پۆيشتەم بۆلاى
 داىكى و ھىنام ... سوئند بەخوا ھىچ شتېك واى لىنەكردم
 كەبېھىنم تەنھا ئەۋە نەبېت كەمن لەئەو زىاتر مندالەم دەست
 نەكەوت . كەردمە باۋەشم و ھىنامەۋە بۆلاى كارۋانەكە،
 مەكم خستە دەمىەۋە شىريان تېھات بەۋىستى خوا ژيانەۋە
 دواى ئەۋە كەۋشكىيان كەردبوو ھىچيان تيانەبوو مندالەكە
 خواردى ھەتا تىر بوو ئىنجا براكەشى خواردى ھەتا ئەۋىش
 تىر بوو پاشان نووستن من و ھاۋسەرەكەشم لە تەنىشتيانەۋە
 پاكشاين بخەوين چونكە كەمىك نەبېت نەخەوتبوين بەھۆى
 گريانى مندالەكەمانەۋە پاشان ھەر لەو كاتەدا ھاۋارم لە
 ھاۋسەرەكەم كەرد كە ئاۋر بەداتەۋە و سەيرى حوشترە پىرە
 لاۋازەكە بكات ... كە گوانەكانى پىرېو بوون لەشېر بەسەر
 سۈرمانەۋە چۈەلاى، باۋەرى بەچاۋەكانى خۆى نەدەكرد

شیره‌که‌ی دۆشی و خواردیه‌وه. پاشان شیرى بۆ من دۆشى و
 خواردمانه‌وه هه‌تا تێر و پرپووین ئه‌وشه‌وه له‌ چاکترین
 شه‌وى ژيانماندا خه‌وتین کاتیك به‌یانیمان لی‌هات
 هاوسه‌ره‌که‌م ووتی: ئه‌ی حه‌لیمه ئه‌زانى تۆ بویته دایه‌نى
 مندالیکی پیروژ؟! پیم ووت: به‌لى وایه هیوادارم خیری
 زۆری بۆمان هه‌بیئت پاشان له‌ مه‌که‌که ده‌رچوین سواری ماکه‌ره
 پیره‌که‌مان بووم ... منداله‌که‌م له‌ گه‌ل خۆما هه‌لگرت و لاخه‌که
 ئه‌وه‌نده گورجوگۆل و چالاک بوو پیش هه‌موو و لاخه‌کانی
 قه‌مه‌که‌م که‌وت به‌جۆریك هیچ کام له‌ و لاخه‌کانیان پیی
 نه‌ئه‌گه‌یشتنه‌وه تاواى لی‌هات ژنه‌کانی هاوپی ووتیان: به‌لا
 لیئت دا کچی (ابی ذؤیب) ، هیواش برۆ له‌ به‌ر ئیمه ئایه ئه‌مه
 ماکه‌ره پیره‌که‌ نیه که‌ پیی هاتن!!؟

پیم ووتن: به‌لى ... سویند به‌خوا ئه‌وه. ووتیان: سویند
 به‌خوا شتیك هه‌یه پاشان گه‌یشتی نه‌ ماله‌که‌مان له‌ ناوچه‌ی
 (بني سَعْد) هیچ زه‌ویه‌ك نازانم له‌ زه‌وى خوا که‌ له‌و زه‌ویه
 وشکتر و پوته‌تر بیئت که‌چی مه‌ره‌که‌مان له‌ گه‌ل هه‌موو
 به‌یانیه‌که‌ به‌ره و ئه‌وى ئه‌رۆیشتن تیای ئه‌له‌وه‌ران و له‌گه‌ل

ئىۋارە ئەگەر ئانەۋە ئەمان دۇشەن پاك و بىگەردى بۇخوا چ
 دۇشەننىڭ؟! لە شىرەكەمان ئەخواردەۋە چ خواردنەۋە يەكى
 خۇش! ، ھىچ كەسنىڭ جگە لەئىمە يەك دۇپ شىرى
 لەمەرەكەى نەئەدۇشى. ئەمە واىكردكە ھەموو ھۈزەكەم
 بەشۋانەكانيان ئەۋوت : بەلا لىتەن بدات ... مەرەكانتان لەو
 لەۋەرگاىە بلەۋەرپىنن كە شۋانەكەى كچى (ابى ئۇيب) ئەى
 لەۋەرپىننىت ئەۋەبو مەرەكانيان لەدۋاى مەرەكانى ئىمەۋە
 ئەلەۋەرپاند تەنیا ئەۋەبوو بەبرسىتتى ئەگەر ئانەۋە و يەك
 دۇپپان تىانەبوو. بەردەۋام خىر و بەرەكەتى خۋامان بە
 سەردا ئەپزا تاكو دۋوسالى شىردانى مەندالەكە تەۋاۋ بوو ۋە
 بەتەۋاۋەتى لەشىر بىرايەۋە لەو دۋسالەيا گەشەكردنىڭ
 گەشەى كرد كەبەرۋورد نەئەكرا لەگەل ھاۋشىۋەكانى ... ئەو
 دۋسالى تەۋاۋ نەكردبوو لای ئىمە كەمەندالىكى بەھىزو
 تەۋاۋى لىدەر چو بوو لەو كاتە واتە دۋاى دۋو سالەكە
 بردمانەۋە بۇلاى دايكى ئىمە زۆر سوربوين لەسەر ئەۋەى
 لای خۇمان بىھىللىنەۋە ۋە تەھەتايە لای خۇمان بىت،
 لەبەرئەۋ بەرەكەتەى كەتيايا بىنىبومان، كاتىك دايكىم بىنى

دانیام کردو پیّم ووت: بۆچی کوپه کهم لای من به جی
 ناهیلت تا زمان پاراوتر و بهیتر بیت ... من نه ترسم
 که تووشی په تاو نه خووشی مه کهک بیت وازم لی نه هیئا تارازی
 بوو که حهزکات له گه لمانا بینیریته وه هیئامانه وه زور دلخوش
 و گه شبین بوین. پاشان هه مووی چه ند مانگیك به سه ر
 هیئانه وهی منداله که تینه په پری کهشتیک پویدا زور ترساین و
 دلّه پراوکیما پی کهوت ... نه و پوداوه پای چله کاندین چون
 راجله کاندنیک: نه و بهیانیه له گه ل براکه یا پوشته دهره وه
 بۆلای مه پره کان که له پشت ماله کهی خوئمانه وه ئه یان له وه پراندن
 زوری پی نه چو که براکهی هاته وه بۆلامان و ووتی: فریای برا
 قوره یشیه کهم بکه ون، دوو پیایوی بهرگ سپی بردیان رایان
 کیشاو سنگیان له تکرد، من و هاوسه ره کهم به خیرایی چوین
 بۆلای منداله که رهنگی تیک چوبوو ئه له رزی هاوسه ره کهم
 کهیشته لای و بۆی هیئام نوساندم به سنگمه وه و پیّم ووت:
 چینه کوپم !! ووتی: دوو پیایوی بهرگ سپی بۆم هاتن رایان
 کیشام سنگیان له تکردم، شتیکیان لیدهر هیئا، نازانم چی بوو
 دوا یی بهریاندام و پویشتن. منداله که مان هیئایه وه زور

پەشۇكا بويىن و ئەترساين، كاتىك گەيشتىنە خىۋەتەكە مان
 ھاوسەرەكەم كە چاۋەكانى فرمىسكى پيا ئەھاتە خوارەۋە،
 ھاتە لامەۋە و پاشان ووتى: ئەترسم ئەم مندالە پىرۋزە
 توۋشى شتىك بىت كەنەتوانىن بەرەنگارى بىينەۋە
 ئەيبەينەۋە بۇ لاي ھۆزەكەى ئەوان لە ئىمە بەتواناترن بۇ
 ئەۋە . مندالەكە مان ھەلگرت و پۇشتىن ھەتا گەيشتىنە
 مەككە، چوۋىنە مالى دايكى، كاتىك بىينىنى لە پوخسارى
 كۆپەكەى پوانى ئىنجا بەپەلە پىي ووتم : ئەى ھەلىمە چى
 ۋاى لى كىردى كە محمد بەينىتەۋە كەتۇ زۇر سوربوى
 لەسەرى ؟! زۇر ھەزەت ئەكرد لەلات بىت ووتم : تەۋاۋ لەشى
 بەھىز بوۋە زمانى پاك بۇتەۋە ۋە ئەۋەى كەلەسەر مەن بوو
 بۇئەۋ تەۋاۋ بوۋە، ئەترسم كارەساتىكى لىپوبدا، بۇم
 ھىنايتەۋە ووتى : ھەۋالە راستەكەم پىيلى نايىت تۆلەبەر
 ئەۋەى كەباست كىرد ئەم كۆپەت نەۋىت پاشان پىداگرى
 كىردوۋ ۋازى لىنەھىنام ھەتا راستىكەم پىي ووت دايكى
 ھىمەن بوۋە ووتى: ئەى ھەلىمە ئايە لەبەر شەيتان لىي
 ئەترسى پىم ووت: بەلى ووتى: نەخىر سويىد بەخۋا پىگايەك

نیه بۇ شەیتان دۇنيابە ئەم كۆپەى من پلە و پاىەىەكى ەىە
... ئايە ەەالەىكت پى رابگەىەنم؟
وتە : بەلى.

وتى : كاتىك لەسكەما بوو بىنىم نورىك لەمنەو ەەرچوو
كۆشكى (بۇصرى) لەولاتى شام بۇ پوناك كرىمەو
ئەوكاتەش كەلەدايك بوو دەستى لەسەر زەوى داناو سەرى
بۇ ئاسمان بەرز كرىدەو ... ئىنجا ووتى : لەبەر خۆت لىى
گەپى بېرۇ و ئاگاتان لەخۆتان بىت خوائ گەورە پاداشتى
خىرت بداتەو ە بۇ ئەو چاكەىەى لەگەل ئىمە و ئەم مندالە
كردت، من و ەاوسەرەكەم پۆىشتىن زۆر غەمبار بووین بۇ
جىابونەو ەى، كۆرەكەشمان لە ئىمە خەمى كەمتر نەبوو
خەمى داپرانى ئەو سوتاند بووى..... لەدوايىدا.....
ەلیمە سەعدى تەمەنىكى زۆر ژىا چوو بەسالأ بىنى ئەو
مندالەى كەشىرى پى ئەدا ئەمپۇ بۇ ەرەب گەورە و بۇ
ئادەمىزاد پىنىشانەر و بۇ مرقاىەتى پىغەمبەرە ەلیمەى
سەعدى دوائ ئەو ەى كەئىمانى پىھىنا و ئەو كىتبەى
بەراست زانى كەبۇى ەاتوو ە چو بۇلای پىغەمبەرەى

خوا(درودی خوای له سەر بیټ)کاتیڤک پیڤه مبهەر (درودی
خوای له سەر بیټ) چاوی پیتی کهوت خه ریک بوو له خوشیا
ئه فپی دهستی کرد به (دایکه ... دایکه) عه باکه ی خوی بو
داکه ندوو له ژیر پییا رایخست به خیر هاتنی کرد و به جوانترین
شیوه پیشوازی لیکرد هاوه لان لیان ئه پوانین که چ خوشی و
امه رانیه ک بالی به سه را کیشاون درودو سه لامی خوا له سەر
محمدی پاکی وه فادار خاوه نی رهوشتی به رزو به ریز، رهزای
خوا له حه لیمه ی سه عدی دایکی شیر ی پیڤه مبهری مه زن
(درودی خوای له سەر بیټ) .

صہفیہ کی کچی عبدالمطلب

پوری پیغمبرہری نازدار (ﷺ)

﴿صەفیهی کچی عبدالمطلب﴾

((صەفیه یەكەم ئافرەتی موسلمانە لە پیناوی بەرگریكرن
لە دینی خوا بپەرستی کۆشتوو)) کێیە ئەم خانمە ی کە
پارچە یە کە لە پەرسە نایە تی و لە سەر خۆیی ئەو ئافرەتە ی
کە حسابی هەزار کە لە پیاوی بۆ ئەکرا کێیە ئەو ئافرەتە هاو ئە
نە بەردە ی کە یە کەم ئافرەتە لە ئیسلامدا بپەرستی کۆشتوو؟
ئەو ئافرەتە بە جەرگە کێیە کە یە کەم سوار بوو شمشیر
هەلکێشان ی بۆ موسولمانان دامەزراند لە پیناوی دینی خوادا؟
ئەوە صەفیهی کچی عبدالمطلبی هاشمی قورەیشە پوری
پێغەمبەری خویە (درو دی خوی لە سەر بیئت) خانەدانی
لە هەموو لایە کە وە دەوری صەفیهی کچی عبدالمطلبی دابوو :
باوکی عبدالمطلب ی کۆری هاشم باپیری پێغەمبەر (درو دی
خوی لە سەر بیئت) وە سەرداری قورەیش و سەرۆکی
گۆیلێگیراویان بوو دایکی هالە ی کچی وە هەب خوشکی
ئامینە ی کچی وە هەب دایکی پێغەمبەری خوا محمد بوو
(درو دی خوی لە سەر بیئت) هەروەها هاوسەری یە کە می

حارثی کوپی حەرب برای ابو سفیانی کوپی حەربی
 سەرداری بەنی (ئومەییە) بوو لەلای بوو تاکوچی دوایی کرد،
 ھاوسەری دووہمی عەووامی کوپی خوہیلید برای خەدیجەیی
 کچی خوہیلید کەگەرەیی ئافەرەتانی عەرەب بوو لەسەردەمی
 نەفامیدا، یەکەمین دایکی ئیمانداران بوو لەئیسلامدا .

کۆرەکەیی زوبەیری کوپی عەووامی ھاوہلی نزیکیی
 پیغەمبەری خوا بوو (درودی خوای لەسەر بیئت) ئایە لەدوای
 ئەم ھەموو پایەبەرزییە پایەئەک ھەیی دەرەون داوای بکات
 جگە لەپایەیی ئیمان !؟

ھاوسەرەکەیی عەووامی کوپی خوہیلید کوچی دوای کردو
 مەندالیکیی بچوکی بو بەجیھیششت کەزوبەیر بوو لەسەر
 ئازایەتی و سەختی گەرەیی کرد لەسەر سوار چاکی و
 شەڕ پەرەردەیی کرد وای لیکرد یاریکردنی بییتە
 تیزکردنی تیر و چاککردنی کەوان، فیری کرد کە لەھەموو
 ترسانیکدا بیھاوئیت و تیر بکاتەوہ کەوانەکەیی بو ھەر
 مەترسییەک ئەگەر ببینیایە دوودل ئەبی یان ئەکشیتەوہ بە
 لیدانیکیی زۆرتوند لئیی ئەدا ھەتا لەلایەن یەکیک

له مامه كانيه وه سه رزه نشت كرا له سهر ئه وه كاتيک كه پيی
ووت: ئه وه چ ليڊانيكه له و كوڤه ي ئه دهيت ليڊانيكي زور
رقاوييه ليڊاني دايك ني يه.

صه فيه به شيعريک وه ئامي دايه وه كه ئه لييت :

كي ئه لييت رقم لييه تي دروي كرد
بويه ليی ئه دهه زنگ و كۆلنه دهرييت، سوپا بشكي نييت و
دهستكه وت بهي نييت

ئه و كاته ي خوا پيغه مبهري به ئايني راست و پرينيشاندهر
ره وانه كرد وه ناردی تا ترسينه رو مژده دهرييت بوخه لكي وه
فه رماني پيكره كه له خزمه نزيكه كانيه وه دهست پي بكات،
نه وه ي عبدال مطلبی كۆكرده وه به پياو و ژن و گه وه و
بچوكيانه وه پيی فه رمون: ئه ي فاطيمه ي كچی محمد، ئه ي
صه فيه ي كچی عبدال مطلب، ئه ي نه وه ي عبدال مطلب من هيچ
شتيكم لای خوا پي ناكريت بو ئيوه پاشان بانگی كردن بو
باوه ره ينان به خوا، وه هانيدان بو به راستدانانی په يامه كه ي
پاشان ههركهس پوناكي خواي وه رگرت وه ري گرت
ههركه سيكيش پشتي له و نوره كرد پشتي تيكره ئه وه بو

صهفیهی کچی عبدال مطلب بوہ ده ستهی ئیمانداره
پیشهنه گه کان که باوه پریان پی کرد نهو کات صهفیه شکو داری
له چوارده وری خوی کو کرده وه، پایه به رزی وه جاخ زاده یی و
شکوی ئیسلام، صهفیهی کچی عبدال مطلب و کو په که ی
زوبه یری کو پی عه ووام چوونه ناو کاروانی پوناکییه وه،
له هه موو نهو ستهم و نار هه تیان هیا ن چه شت که موسلمان ه
پیشهنه گه کان به ده ستهی قوره یش چه شتیان، کاتیک که خوای
گه وره ئیزنی به پیغه مبه ر و ئیمانداره کاند ا که کوچ بکه ن بو
مه دینه نه م خانمه هاشمیه مه که ی له دوا ی خوی
به جیه یشته به هه موو یاده وه ریه خوشه کانیه وه، هه موو نهو
شوین و پیگه ییه ی که جیگه ی فه خرو شانازی بوو به جیه یشته
و پرو ی کرده مه دینه به ناینه که یه وه بو لای خواو
پیغه مبه ره که ی کوچی کرد .

له گه ل هه موو نه مانه شدا نه م خانمه گه وره یه لهو پوژانه دا
پیی نابوه نزیکه ی ۶۰ سالی ته مه نی در یژنی پر خیره وه .

له گۆڤه پانی تیڭۆشان له پیناوی دینی خوادا
هه لویسته کانی هه تا ئیستا میژو به زمانیکی تهپر و پاراو به
سه رسو پرمان و ستایش کردنه وه نه یگپریتته وه .

لیڤه دا ته نیا باس له وینه ی دوو هه لویستیان نه کهین :

که یه که میان پوژی (أحد) ه و دوو میان پوژی (خندهق) ه
نه وه ی له ئوحد پویدا نه وه بو که صه فیه و ده سته یه ک له
نافره تانی موسلمان له گه ل جهنگاوه ره موسلمان ه کان پویشتن
بو جیهاد له پینا و دینی خوادا ئاوی نه هیئا ئه ییدا به تینوه کان
و تیری تیژ نه کردو که وانی ئاماده نه کرد، له گه ل نه مه شدا
ئامانجیکی تریشی هه بوو نه ویش نه وه بو به هه موو هه ست و
نه سته یکی چاودیری جهنگه که بکات، لات سه یر نه بیئت چونکه
له مه یدانی جهنگه که دا کوپی براکه ی محمدی پیغه مبه ری خوا
(درو دی خوای له سه ر بیئت) و براکه ی هه مزه ی کوپی
عبدال مطلب شییری خوا و کوپه که ی زوبه یری کوپی عه ووام
هاوه لی نزیک ی پیغه مبه ری خوا (درو دی سه لامی خوای
له سه ر بیئت) هه بوو .

ههروهه له شه پره كه دا له پيش هه موو ئه مانه و له سهرو
هه موو ئه مانه وه چاره نوسی ئیسلام بو كه به ویستی خوئی
كهردنی بۆ كه چ كردبوو، له پیناویا كۆچ كردنی هه ل بژاردبوو
وه له ناویا ریگای به هه شتی ئه بینی .

ئه وه بو ئه و كاته ی كه بینی موسلمانان ده وری
پیغه مبه ری خویان (دروو سه لامی خوی له سه ر بیّت) چۆل
كردوه ته نیا كه میکیان نه بیّت، وه زانی كه بته رسته كان
له وه یابوون بگه نه پیغه مبه ری خوا (دروو سه لامی خوی
له سه ر بیّت) و زیانی پی بگه یه نن، جه وه نه ی ئاوه كه ی فره ی
دایه سه رزه وری وه ك شیر چۆن په لاماری نیچیر ئه دات
په لاماری یه كێك له وانیه ی دا كه له شه پره كه رایان كرد بوو
په كه ی ئی سه ند، ئه پویشته و ریزه كه یانی ئه پری و
به نوكه كه ی پیای ئه كیشان ئه ینه راند به سه ر موسلمانان كانداو
ئه یوت: به لا لی تاندا ئه وه له پیغه مبه ری خوا رانه كه ن !!؟
كاتێك پیغه مبه ری خوا درود و سه لامی خوی لی بیّت بینی
كه وادیّت ترسا هه مزه ی برای ببینیّت كه له سه ر زه وری
كه و تووه و بته رسته كان لاشه كه یان زۆر ناشرین شیواندوه

ناماژهی بو زوبیر کردو ووتی : (ئهی زوبیر
ئافره ته که...ئهی زوبیر ئافره ته که ...)

زوبیر به ره و پوی چوو ووتی : دایکه دورکه وه ... دایکه
دورکه وه ...

صه فیه ووتی : لاکه وه دایکت نییه .

زوبهیر پیتی ووت : پیغه مبهری خوا فه رمانت پیئه کات
بگه ریته وه

صه فیه ووتی : بوچی ؟! ئه وه م پیگه یشتو وه که لاشهی
براکه م شیوینراوه ، ئه وه له پیناوی خوابووه .

پیغه مبهری خوا (درودی خوای له سه ر بیئت) فه رموی :
(ئهی زوبهیر وازی لیبینه بابروات) زوبهیر ریگهی دا کاتیك
شه پته واو بوو صه فیه له سه ر چه مزهی برای وه ستابوو بیینی
که سکی دپراوه جه رگی دهره یینراوه ..لوتی بپراوه گویچکه ی
لیکراوه ته وه پوخساری شیوینراوه داوای لی خوش بونی
بوکرد و ووتی :ئمه له پیناوی خودایه ...

پازیم به فه رمانی خوا ...

سویند به خوا ئارام نه گرم و وای دانه نیم که له پیناوی خوا
 دو چاری نه مه بوم داوای پاداشت نه کهم نه گهر خوابیه ویت.
 نه مه هه لویستی صه فیهی کچی عبدالمطلب بوو پوژی ئو خود
 به لام هه لویستی له پوژی (خندهق) چیرۆکیکی سه رنج
 پاکیشه که به بلیمه تی و زیره کی پایه ل کراره وه به
 نازییه تی و به جهرگی ته نراوه {سُداها الدّاهاءُ والدّکاءُ وَ
 وَلَعَمْتُهَا البسالة والحزم}

بفه رموون له گه ل هه واله که ی که کتیبه میژوییه کان هه لیان
 کرتوه.

له ره وشتی پیغه مبه ری خوا (درودی خوای له سه ر بیت)
 بوو که نیازی غه زاکردنی ببوایه ژن و مندالی له قه لاکاندا
 دانه نا له ترسی ئه وه ی نه با له کاتیک دا که ناتوانیت
 پاریزگاریان لی بکات ناپاکیک بیته ناومه دینه و تووشی
 به لایه کیان بکات نه وه بو که پوژی (خندهق) خیزانه کانی و
 پوری واته صه فیهی کچی عبدالمطلب و ده سته یه ک
 له ئافره تانی موسولمانه کانی برده قه لایه ک که قه لای حه سانی
 کوپی ثابت بوو که له با پیرانیه وه به میرات بو ی مابوه وه

لەمەموو قەڵاكان بەرگرتەر و دورەدەست تریوو. ئەو کاتەى
 موسولمانەکان لەچواردەورى خەندەقەکەبوون بۆ
 بەرەنگاربونەوهى قورەیش و ھاوپەیمانەکانیان لەژن
 و منداڵەکان بى ئاگابوون بەهۆى پوبەپوبونەوهى دوژمنەوه
 صەفیهى کچی عبدالمطلب زەلامىكى بينى لەتاریكى بەرەبەیاندا
 گوێى شلکرد و چاوى ووردکردەوه تابزانیت ئەو یەهودییە بەرە
 قەڵاکە دیت یان نا کەشەبەنگى دا هەستیکرد کە یەهودییە و
 دڵنیابوو کە لەلایەن یەهودیەکانەوه نێردراوه تاكو بزانیت لەناو
 قەڵاکە پیاوی لى یە تاپارێزگارى لەوانە بکات کە لەناووەن یان
 تەنها ژن و منداڵى لى یە. لەدلى خویدا ووتى : جولهکەى هۆزى
 (قورەیظه) ئەو پەیمانەیان شکاند کە لەگەڵ پیغەمبەرى خوا
 (درودى خواى لەسەر بیّت) بەستبویان هەروەها یارمەتى
 قورەیش ئەدەن و ھاوپەیمانان لەدژى موسولمانان لەبەینى
 ئیمەو ئەواندا هیچ موسولمانیک نییه هەتا پارێزگارىمان لىبکات
 پیغەمبەرى خوا (درودى خواى لەسەر بیّت) و ئەوانەى لەگەلى
 دان لە پوبەپوبونەوهى دوژمندان ئەگەر ئەم دوژمنى خوايە
 بتوانیت راستیەکەمان بەریتەوه بۆ هۆزەکەى ئەو یەهودیەکان

ژنه کان به دیل نه گرن و منډاله کانیش نه کهن به بهنده که نه مهش بو
موسلمانان نوشوستی یه.

نه و جا په لاماری په چه که ی دا پیچای له سهریه وه کراسه که ی
هه لکردو و له ناو قه دیا توند به سستی و داریکی دریژی خسته سهر
شانی هاته خوار بولای دهرگای قه لاکه له سهر خو و به کارامه یی
دهرگا که ی به ناستم کرده وه له ویوه به چا وکراوه یی و وریا ییه وه
چاودیری دوزمنه که ی خوای نه کرد هتا که دلنیا بوو
له شوینیکدایه نه توانیت لی بدات به هه موو هیز و توانای خو ی
داره که ی به رز کرده وه کیښای به سهریا ته ختی کرد له زه وی
به لیدانی دوه و سی یه م پشتگیری لیدانی یه که می کرد هه لی
کوتایه سهری تا هه ناسه ی لی بری ... پاشان په لاماری دا
به چه قویه که پیی بوو سهری بری و سهره که ی له قه لاکه وه
فریدایه خواره وه سهری یه هودی که که و ته گلور بونه وه
به خوینه وه تا له بنده سستی نه و یه هودیانه یا وه سستایه وه
که له خواره وه چاودیری و چاوه پروانیان نه کرد . کاتیک یه هودی که کان
سهری هاوړی که یانیان بینی ووتیان : نیمه نه مانزانی که محمد
ژن و منډاله کان به بی پاسه وان به جی ناهیلیت ... پاشان

گه پانه وه بۆ شوینی خوڤان خوا له له سه فیه ی کچی عبدال مطلب
خۆش بیټ . به راستی نمونه یه کی تاکه بۆ ئافره تی موسولمان .
تاقانه که ی پهره رده کرد به پیک و پیک ی پهره رده ی کرد
کاره ساتی برا که ی توشهات جواترین ئارامی له سه رگرت ،
له ته نگانه شدا تاقی کرایه وه له ناویا ژنیکی به توانا و ژیره ناوا
ده رچوو

پاشانی ش میژوو له پونترین لاپه ره کانیا نویسیویه تی :
سه فیه ی کچی عبدال مطلب یه که مین ئافره ته له ئیسلامدا بت
پهرستی کوشته وه .

ریحانه‌ک‌هی پیغهمبهر (صلی الله علیه و آله)

فاطمه‌ی زهرا

﴿فاطمه ی زهرا﴾

ریحانه‌کی پیغمبهری خوا (درودو سه‌لامی خوای له‌سهر
بیٔ)

((مه‌دی له‌نه‌وه‌ی منه له‌کوری فاطمه)) {محمد پیغمبهری خوا
(درودو سه‌لامی خوای له‌سهر بیٔ)} .

چیرۆکی ژبانی فاطمه‌ی زه‌ه‌را به‌شیکی پرشن‌گ‌داره
له‌ژبانه‌ی پیغمبهری مه‌زن (درودو سه‌لامی خوای له‌سهر
بیٔ)، وینه‌یه‌کی جوانه له‌وینه‌ی ژبانی مائی پیغمبهرایه‌تی
به‌پ‌یز.....

هه‌روه‌ها نمونه‌یه‌کی جوان بوو بو‌هاوه‌له به‌پ‌یزه‌کان که
له‌سهری ئه‌پ‌و‌یشتن له‌کار و کرده‌وه‌کانیدا چاویان لی ئه‌کرد.
فاطمه‌ی زه‌ه‌را سائی دروست کردنی که‌عبه له‌دایک بووه
واته پ‌ینج سال پ‌یش ره‌وانه کردنی محمد بو‌گه‌یان‌دنی
په‌یامی پیغمبهرایه‌تی .

دایکی فاطمه خانمیکی هیمن، ژیری و کارامه‌یی له‌گه‌ل
خانه‌دانیه‌کی به‌پ‌یزدا کو‌کردبووه له‌پال ئه‌مانه‌شدا ره‌وشتی

جوان و سامانی فراوان، له سهردهمی نه فامیدا به داوینپاک
بانگ نه کرا وه به گه وره ی نافرتهانی قوردهش باس نه کرا .
باوه پری به پیغه مبه ری خوا کرد (درودو سهلامی خوای
له سهر بیئت) کاتیك خه لکی باوه پریان پی نه کرد .
به پاستگۆی دانا کاتیك خه لکی به درۆیان دانا
به سامانه که ی پشتیوانی کرد کاتیك خه لکی بی به شیان کرد .
ئه م خانمه پرشکۆیه که وه کو گزنگی به یان و ابوو له خوا
نزیك بووه له گه ل نزیك بوونه وه ی له پره وشت و ئاکاری بهرز و
وه جابخیکی پاک و مال و سامانیکی زۆری پر خێرو به ره که ت .
ئا ئه مه دایکی فاطمه ی زه هرایه به لام باوکی گه وره ی
نێردراوه کان و کو تایی پیغه مبه ره کان و پیشه وای
پاریزکارانه .

فاطمه گه وره بو به م وه جاخه به پریزه که وه جابخی بوو وه
به م باوکه گه وره یه که باوکی بوو، فاطمه ی زه هرا دواين
مندالی باوکی بوو وه دواين مندا ل بوو له بن بالی سوژ و
به زه ییا ئه م دیوو ئه و دیوی ئه کرد

وہ لہ سایی پیشوازی و خوشه ویستیا گاکۆلکھی
ئەکرد.....

بۆیە فاطمە ریحانەیی پیغەمبەری خوا بوو درودی خوای
لەسەر بیئت چونکە پیغەمبەری خوا (درودی خوای لەسەر
بیئت) بە پازی بوونی ئەو پازی ئەبوو، بە توپەبوونی ئەو توپە
ئەبوو.

بەلام سۆزی دایک و باوک جیی خۆی ناگریت بەبی گرتنە
ئەستۆی پەرورەدەکردنی ئەم خوشه ویستیه بەرپێزە و
ئامادەکردنی بۆ هەلگرتنی بەر پرسیاریتی .

ئەگێڕنەوێ کە بە دەستی خۆی خانوی بۆ خۆی دروست
کردووە لە زۆریە پۆژەکانیا کەس یارمەتی نەداوە، هەر وەها
لە پۆژی (أحد) برینی باوکی پینچاوە (درودی خوای لەسەر
بیئت).

کاتی ک فاطمە تەمەنی گەیشته تەمەنی پی گەیشتنی
ئافەرەت ئەبو بەکرو عمر لەو کۆمەلەیە بوون کە خوازیینیان
کرد

به لأم پیغه مبهری خوا (درودی خوای له سهر بیټ) زۆر
به پریزه وه جوابی کردن وهك نه وهی که بیهویت بیدات به علی
ناموژای په زای خوای لی بیټ .

له سالی هه شتمی کوچیدا عه لی کوپی نه بو طالب
خو از بیټنی فاطمه ی زه هرای کرد له بهر نه وهی
پیغه مبهر (درودی خوای له سهر بیټ) خیرا داواکه ی قبول کرد
عه لی کړنوشی سوپاسی بو خوا برد، کاتیك سهری
له کړنوشه که بهر ز کرده وه پیغه مبهری خوا (درودی خوای
له سهر بیټ) پیی فهرموو: (خوای گه وره لیټان پیروژ بکات و
به شی چاکتان پی ببه خشیت که لیی پازی بن و مندالی زۆرو
باشتان لی بکه ویتته وه).

له ماره برینی فاطمه ی زه هرا عه لی کوپی نه بو طالب و ابو
بکر و عمر و عثمان و طه لحه ی کوپی عوبه یدالله و زوبیر له
کوچه ران ناماده بوون .

هه ندیکیان نوینه ری ژماره یه که له نه نصاره کان بوون ،
کاتیك هه موویان له شوینه کانی خوایان دانیشتن پیغه مبهری
خوا (درودی خوای له سهر بیټ) فهرمووی : (سوپاس بو نه وه

خوایه‌ی که له‌سه‌ر نیعمه‌ته‌کانی سوپاسی نه‌کړیت و
 به‌ندایه‌تی بۆ نه‌کړیت خوای گه‌وره‌و بالا‌ده‌ست هاوسه‌رگیری
 کردووه به‌مایه‌ی وه‌چه‌خستنه‌وه فه‌رمانی‌کی واجب و
 حوکمی‌کی عادلّه و خیریک‌ی گشتگیره و په‌یوه‌ندی‌یه
 خزمایه‌تیه‌کانی تیا‌دا به‌رده‌وام و توندو تۆل نه‌بیّت، خوای
 گه‌وره نه‌فه‌رمویت: ﴿ وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَرًا فَجَعَلَهُ نَسَبًا
 وَصِهْرًا وَكَانَ رَبُّكَ قَدِيرًا ۝٥٤﴾ الفرقان: ۵۴

(هه‌ر ئه‌و زاته‌یه که له‌ئاو ئاده‌میزاد دروست ده‌کات و
 کردویه‌تی به‌هۆی خزمایه‌تی بێ‌گومان په‌روه‌ردگاری تۆ
 به‌رده‌وام ده‌سه‌لاتی بێ‌ سنوره‌).

ئێ‌وه ئاگادار بن که‌من فاطمه له‌عه‌لی ماره ئه‌که‌م له‌سه‌ر
 چوار سه‌د مسقاڵ زیوو ئه‌گه‌ر رازی بیّت له‌سه‌ر سوننه‌تی
 دامه‌زراو و فه‌رمانی پێ‌ویست .

خوای گه‌وره پێ‌که‌وه کۆیان بکاته‌وه‌و لی‌یان پیرۆز بکات و
 وه‌جا‌خیان پوون بکات .

ئەو ئەو قسانە بوو كە پىم وتن و داواى لىخوشبون
لەخواى پەرەردگار ئەكەم)

گەرەى ئافرەتانی موسلمان كرا بەبوو چو مالى
هاوسەرەكەى، هیچ شتىكى نەبوو جگە لەدوشەكىك كە مەرج
بوو لەگەل سەرىنىكى چەرم ناوەكەى پووشى خورما بوو وە
تەشتىك كە لەچەرم دروست كرابوو وە جەوئەندەيەك و
بىژنگىك و جامىك و دەستارو دوو گۆزە .

پىغەمبەرى خوا (دردى خواى لەسەر بىت) نەى توانى
لەسەر دوورى زەهرا ئارام بگريت وىستى كە بىكات
بەدراوسى ى خوى لەنزيكى خوى خانوى (حارثەى كورى
نعمان) هەبوو هات بۆ لاى پىغەمبەرى خوا (دردى خواى
لەسەر بىت) ووتى: پىم گەيشتو ئەتەويت فاطمە بەينىتە
نزيك خوت ئەو خانوى منە و نزيكترين خانوى بەنى
نەجارە لەتۆ وەمن و مالهەكەم بۆ خواو پىغەمبەرى خواين وە
سویند بەخوا ئەى پىغەمبەرى خوا: ئەو مالهەى كە لەمنى
وەرئەگريت خۆشەويستەرە لام لەوہى كە وەرى ناگريت .

پيڻغه مبهري خوا (درودی خوای له سهر بیټ)
فرموی: (پرستت کرد بهر که تی خوا له سهرت بیټ).

پاشان فاطمه هاته دراوسی ی و له خانویهک
له خانوه کانی حارثه (په زای خوای لی بی) نیشته جی بو.

له و کاته ی زهرا له نزیکی باوکی نیشته جی بو هه موو
به یانیهک پيڻغه مبهري خوا نه چوو بو دیده نی فاطمه ی زهرا،
که بانگی به یانی نه درا به دهسته کانی له ده رگای ماله که یانی
نه داو نه یفه رموو : (سلاوی خواتان لی بیټ خاوهن مال خوا
پاکتان بکاته وه به پاک کردنه وه) .

هه روه ها پيڻغه مبهري خوا (درودی خوای له سهر بیټ)
نه گهر له سه فهر بگه پرایه وه سهره تا نه چوه مزگه وت دو ورکات
نو یژی نه کرد دواتر نه چوه مالی فاطمه دریژهی
به دانیشننه که ی ئه یا پاشان نه هات بو مالی خیزانه کانی .

له (محمدی کوپی قهیس) هه پړوایه ت کراوه جاریکیان
پيڻغه مبهري خوا (درودی خوای له سهر بیټ) پوښت بو
سه فهریک علی کوپی ابوطالیبی له گه لدا بو، له کاتی نه بونی
نه واندا فاطمه دوو بازنگ و ملوانکه یهک و جوتی گواره ی

دروستکرد و پەردەپەکی بەدەرگاکیو هەلواسی بۆ پێشوازی
 کردن لەباوکی و میژدەکەیی ، کاتیکی پێغەمبەری خوا (درودی
 خوای لەسەر بیئت) هاتەو چوو بۆ لای فاطمە هاوێلەکانی
 لەدەرەوێ پراوەستان ئەوەندە لەلای مایەوێ نەیان ئەزانی
 چاوەڕێی کەن یان بپۆن، پێغەمبەری خوا (درودی خوای
 لەسەر بیئت) هاتە دەرەوێ زانیان کە لە دەم و چاویا تووڕەیی
 هەیه هەتا چووێ سەر مینبەر .

ئەو کات فاطمە پەزای خوای ئی بێ هەستی کرد کە بەهۆی
 بینینی بازنگ و ملوانکە و گوارە و پەردەکانە، گوارە و
 ملوانکە و بازنگەکانی داکنەند و پەردەکەیی لێ کردەوێ و
 ناردی بۆ لای پێغەمبەری خوا (درودی خوای لەسەر بیئت)
 ووتی بەو کەسە کە شتەکانی پیاوا نارد بۆ لای باوکی بلی :
 بە پێغەمبەر (درودی خوای لەسەر بیئت) کچەکەت سەلامت ئی
 ئەکات و ئەلیت ئەمانە لە پینا و خواوا ببەخشیت .

کاتیکی کە بۆیان هینا فەرمووی: ئیشە چاکەکەیی کرد -
 باوکی بە فیدای بیئت - دنیا نەبۆ محمەد و نەبۆ خیزانی محمد

ئەگەر دنیا بەقەد بالەمیشوولەيەك لاى خوا خىرى ھەبوايە بى
باوەر قومىك ئاوى ئى ئەنەخواردەوہ .

پاشان زۆرى نەبرد مالى فاطمەى زەھرا بەنەوہى چاك خوشى
تى كەوت

خوای گەورە حسن و حسين و زەينەب و أم كلثوم
ى بەم دايك و باوكە بەرپىزە بەخشى پىڭەمبەرى خوا (درودى
خوای لەسەر بىت) زۆردلى پىيان خوش بوو ئەگىرنەوہ
كاتىك حەسەن لەدايك بوو باوكى ناوى نا (حەربا)
پىڭەمبەرى خوا (درودى خوای لەسەر بىت) ھات فەرموو :
(كوپكەم نیشان بەدەن ، ناوتان ناوہچى ؟)

ووتيان :حەربا

فەرموى : (بەلام ئەو حەسەنە)

پىڭەمبەرى خوا (درودى خوای لەسەر بىت) مندالەكانى
فاطمەى ئەلاواند و ژىرى ئەكردن و گالتەى لەگەل ئەكردن و
ھەلى ئەپەراندن، وە ئەلەين كەيەكيان ئەچوہ سەرشانى
كاتىك كەنويزى ئەكرد نويزەكەى ھىواش ئەكرد
سوچدەكەى دريژنەكردەوہ بو ئەوہى نەكەويتە خوارەوہ .

ههروه‌ها له‌ده‌ستوری پیغه‌مبه‌ری خوا (درودی خ‌وای له‌سه‌ر بیټ) وابو جاروبار له‌مالی فاطیمه ئه‌مایه‌وه خزمه‌تی منداله‌کانی ئه‌کرد له‌کاتیك دا دایك وباوکیان دانیشتبون .

له‌شه‌ویك له‌وشه‌وانه دا گوئی له‌حه‌سه‌ن بوو داوای ئاوی ئه‌کرد، پیغه‌مبه‌ری خوا (درودی خ‌وای له‌سه‌ر بیټ) هه‌ستا چوه‌لای جه‌وه‌نه‌که و په‌رداخیک ئاوی تی‌کرد حسه‌ین په‌لاماری ده‌ستی دا ئاو بخواته‌وه، به‌لام پیغه‌مبه‌ری خوا (درودی خ‌وای له‌سه‌ر بیټ) ئاوه‌که‌ی له‌و دورخسته‌وه و له‌پیشدا دای به‌حه‌سه‌ن فاطمه‌ ووتی: ئه‌لئی ئه‌وت خوشتر ئه‌ویټ ؟

پیغه‌مبه‌ری خوا (درودی خ‌وای له‌سه‌ر بیټ) فه‌رمووی :
ئو یه‌که‌م جار داوای ئاوی کرد .

فاطمه‌ په‌زای خ‌وای لی بیټ ئه‌گه‌ر بچ‌وایه‌ بۆلای باوکی پیغه‌مبه‌ری خوا (درودی خ‌وای له‌سه‌ر بیټ) ده‌ستی ئه‌گرت و به‌خیرها‌تنی ئه‌کردو له‌مه‌جلیسی خ‌ویا دای ئه‌نیشان ...

هه‌روه‌ها ئه‌لین کاتیك فاطیمه‌ ئه‌ها‌ت پیغه‌مبه‌ری خوا (د.خ) له‌به‌ریا هه‌ل ئه‌ستا به‌خیرها‌تنی ئه‌کرد و ته‌وقه‌ی له‌گه‌ل

ئەكرد فاطمه چوھلاى پيغەمبەرى خوا (درودى خواى لەسەر
 بىت) كەلەنەخۆشى سەرھەرگ دا بوو پيغەمبەرى خوا بانگى
 كرد قسەيەكى بەگويدا چرياند ... فاطمەدەستى كرد
 بەگريان ... پاشان بانگى كرد قسەيەكى ترى بەگويدا چپاند
 پيگەنى، عائيشە چاوى لەمەبوو لەدلى خويدا ووتى: من
 وانەزانم ئەم ئافرەتە واتە (فاطمە)ى تايبەت كرد لەنيو ئيمەدا
 بۆيە پيشتەر ئەگرياو دوايى پيگەنى .

كاتىك پيغەمبەرى خوا (درودى خواى لەسەر بىت) كۆچى
 دوايى كرد عائيشە پەرزاي خواى لى بىت دەربارەى ئەو
 لەفاطمەى پرسى لەوھلامدا ووتى:
 يەكەمجار چپاندى بەگويمدا پىي ووتم كە ئەمرىت بۆ ئەو
 گريام .

دووم جار پىي ووتم كەمن يەكەم كەسم لەخيزانەكەى
 كە بەديدارى ئەگەمەوھ بۆ ئەو پيگەنىم.....

فاطمە زۆر نەمايەوھ لەدواى باوكى (درودى خواى لەسەر
 بىت) دواى چەند مانگىكى كەم گەيشتە لاي باوكى ھەندىك

ئەلەين شەش مانگ و ھەندىك ئەلەين سى مانگ و ھەندىك
ئەلەين دوو مانگ بەپىي رىوايەتەكان جىاوازى ھەيە .

لەرەمەزانى سالى يانزەيەمى كۆچى فاطمەى زەھرا
ھەستى كرد لەلايەن خواى گەرەو ھە مانگ كراو ھە زۆر دلخۆش
بوو بەوھى كە بەدیدارى باوكى شاد ئەبىت .

كاتىك فاطمە كاتى كۆچکردنى ھات بەدەستەكانى خۆى
خۆى شت ھە بەھاوپىكەى كە (سماعى كچى عومەيس بوو
وت دواى ئەوھى كە خۆشتنىك خۆى ى شت باشتەر لەھەموو
جاريك: ئەى كەنيزەك جل و بەرگە تازەكانم بۆ بەيئە، لەبەرى
كردو پاشان ووتى: خۆم شت باكەس بۆ كفنكردنم نەم بينىت
ئىجا پىكەنى، كە لەدواى مردنى باوكى نەيان بينىبو
پىبەكەنىت ئەو كاتە نەبىت كە گيانى دەرچوو .

خواى گەرە سۆز و بەزەيى فراوانى بېژىنىت بەسەر
پىحانەى پىغەمبەرى خوا (درودى خواى لەسەر بىت) .

كرا بەبوك بۆ عەلى لە پەرەزان ھەرەھا كرا بەبوك بۆ
بەھەشت لەپەرەزان .

خاوهنى دوو پشتينه كه
ئەسمائى كچى ئەبوبەكر

﴿نه سماني کچی نه بوبه کر﴾

خاوه نی دوو پشتین

((ته مەنی ئەسماء سەد ساڵ بوو نەیه ک دان و نەیه ک
خری نی نەکه وتبوو، وه هیچ شتیکیشی لەبیر نه چوبۆوه))
{ میژوو نوسان }

ئەم هاوڵەمان لەهەموو لایهکیه وه خانه دانیه تی
کو کرد بوه وه ...

باوکی هاوڵی پیغه مبهری خوابوو (درودی خوای له سه
بیّت) باپیری هاوڵ بوو، خوشکی هاوڵ بوو، هاوسه ره که ی
هاوڵ بوو، کوپه که ی هاوڵ بوو ...
ئەمە ی بهس بوو بۆ پرێز و شانازی.

باوکی هاوړی خوشه ویستی پیغه مبهری خوا بوو
(درودی خوای له سه ره بیّت) له ژیا نیداو، جینشین ی بوو
له دوا ی مردنی ... وه باپیری ابو عه تیق باوکی ئەبوو به کر
بوو ...

خوشکه که ی دایکی ئیمانداران عائیشه ی پاکی
 سه رفراز بوو هاوسه ره که شی هاوه لی نزیک ی پیغه مبهری خوا
 (درودی خوی له سه ر بیّت) زوبیری کوپی عه ووام بوو.
 وه کوپه که شی عبدالله ی کوپی زوبه یر بوو خوی گه وره
 له مه مویان رازی بیّت.
 ئه مه به کورتی ئه سمائی کچی ئه بوبه کری صدیق بوو.
 ئه سماء له موسلمانان پیشه نکه کانه و له م به خشیشه
 گه وره یه دا ته نها چه فده که س له ژن و پیاو پیشی که وتب وون
 نازناوی خاوه نی دوو پشتینه که ی لیّ نرا له بهر ئه وه ی
 له پوژی کوچکردنی پیغه مبهری خوا (درودی خوی له سه ر
 بیّت) له گه ل باوکی دا بومه دینه خواردن و ئاوی بو ئه بردن
 هیچی ده ست نه که وت پیی ببه ستیّت بویه پشتینه که ی کرد
 به دو که رته وه به له تیکیان تویشنه به ره که ی به ست و
 به له ته که ی تر جه و نه دی ئاوه که پیغه مبهری خوا (درودی
 خوی له سه ر بیّت) دوعای بو کرد که خوی گه وره له بری ئه وه
 له به هه شتا دوو پشتینی پیببه خشیّت له بهر ئه مه نا ونا
 خاوه نی دوو پشتین.

زوبهیر کوپی عه ووام خواستی که گهنجیکی هه ژار بوو
خزمه تکاری نه بوو خزمه تی بکات، پاره یه کی نه بوو خه رچی
خیزانه که ی پی دابین بکات ته نها ئه سپیک نه بیئت که بژئوی
ژیانیانی پی پیدائه کرد .

به لام خوای گه وره ژنیکی چاکی پی به خشی بوو،
خزمه تی نه کرد ئه سپه که ی بو ئه له وه پراند ئه ی به سته وه،
ناوکی خورمای ئه هاری نه یکرد به عه له ف بو ئه سپه که ی
هه تا خوای گه وره ده رگای ئی کرده وه بو به ده وله مه ندرینی
ها وه له ده وله مه نده کان .

کاتیك هه لی بو ره خسا که به دینه که یه وه کوچ بکات بو
مه دینه بۆلای خواو پیغه مبه ری خوا سکی نۆمانگ بوو
به کوپه که ی که (عبدالله ی کوپی زوبهیر) ه به لام ئه مه
پیگرنه بوو له به ره نگار بونه وه ی ناره حه تیه کانی ئه وگه شته
دورود ریژه . کاتیك گه یشتنه (قُباء) منداله که ی بوو ...
موسلمان ه کان ده ستیان کرد به الله اکبر کردن چونکه ئه مه
یه که م مندالی کوچه ره کان بوو له مه دینه له دایک بیئت .
هه لیان گرت بۆلای پیغه مبه ری خوا (درودی خوای له سه ر

بیت) خستیه باوه شییه وه هه ندیک له لیکى خوئى کرده
 ناوده می مندا له که وه و دوعای بۆکرد یه که م شتیک که چوه
 ناو سکیه وه لیکى پښمه به رى خوابوو (درودى خوائ له سهر
 بیت)، له ئەسمائى کچی ئەبۆبه کر دا هه مو لایه نه کانی چاکه
 و جوامیرى و خانه دانىیه کی گشگیر و بیرمه ندى
 کۆبۆبونه وه که له هه ندیک پیاوی زۆرده گمه ندا نه بیت
 کۆنابنه وه .

له به خشندهیدا ئەوه نده به خشنده بوو که به نمونه باس
 ئەکرا عبدالله ی کورپی عه بباس ئەکات و ئەفه رموئیت : دوو
 ئافره ت نه بینیه وه ک پورم عایشه و دایکم به خشنده بن به ئام
 به خشنده ییه که یان جیاواز بوو پورم شتی کۆ ئەکرده وه هه تا
 زۆر ئەبوو ئینجا به سهر هه ژاراندا دابه شى ئەکرد به ئام دایکم
 هیچ شتیکی تاپۆژى دواى لای خوئى هه ل نه ئەگرت.

ئه سماء ئەوه نده ژیر بوو که نه یتوانی له کاتی هه لۆیسته
 ناچار یه کاندا زۆر به چاکى هه ل سوکه وت بکات ... یه کی که له و
 هه لۆیستانه ئەوه بوو کاتی که ئەبو به کری صدیق به هاوڕییه تی
 پښمه به ر (درودى خوائ له سهر بیت) کۆچی کرد بۆمه دینه

ھەموو پارەكانى لەگەڵ خۆیدا برد كەپرەكەى شەش ھەزار
 درھەم بوو، ھىچ شتىكى بۆ خىزانەكەى بەجى نەھىشت
 كاتىك ئەبوقحافەى باوكى بەكۆچ كردنەكەى زانى كەئەوكاتە
 بى باوەربوو ھات بۆمالىيان و بەئەسمائى ووت : سويند
 بەخوا من وا ئەبينم كەلەپارەكانى بيبەشى كردون وەك چۆن
 لەخۆى بيبەشى كردون ...

ئەسماء ووتى : نەخىر باپىرە ئەو پارەى زۆرى بۆ
 بەجىھىشتوين پاشان چوو ھەندى چەووى ھىنا خستىە ناو
 تاقىكەو كەلەديوارەكەدا بوو پارەيان تيا دائەنا جلىكى
 بەسەرادا ئىنجا دەستى باپىرى گرت چونكە باپىرى چاوى
 كوئىربوو پىي ووت: باپىرە سەيركە چەندى پارە بۆ بەجى
 ھىشتوين باپىرى دەستى خستە سەرو ووتى : قەيناكە ...
 ئەگەر ئەم ھەموو پارەىەى بۆ بەجى ھىشتبن شتىكى باشە،
 ئەسماء ويستى بەم كارەى باپىرى پىرى دلىيا بكات ونەبا
 باپىرى لەپارەى خۆى بيان داتى ئەوەش لەبەرئەوەى نەى
 ئەويست بيباوەرپىك ھەتا ئەگەر باپىرىشى بىت يارمەتيان
 بدات و منەتيان بەسەردابكات، ئەگەر مئژوو ھەموو ئەم

هەلۆستانەى ئەسمائى كچى ئەبوبەكر لەبىر بىكات، ھەرگىز
بىرتىژىيەكەى و خۆپاگرىيە توندەكەى و ھىزى باوەپرەكەى
لەبىر ناكات ئەوكاتەى كە دوا دیدارى لەگەلّ عبدالله ى كوپى
كرد .

ئەوبوو كوپكەى كە عبدالله ى كوپى زوبەير بوو لەدواى
مردنى يەزىدى كوپى معاويىيە بووبە خەلىفە كە
فەرمانپرەوايىيەكەى حىجاز و مىسر و عىراق و خۆراسان و
زۆربەى وولاتى شامى گرتبۆو بەنام ھۆزى (ئومەييە) زۆرى
نەخاياند سوپايەكى چروپريان بۆ شەپرکردن بەسەرۆكايەتى
(حەججاجى كوپى يوسفى ئەقەفى) ئاردەسەر، شەپرىكى
قورس لەنىوان ھەردو سوپاكەدا پويىدا كوپى زوبەير وەك
سەربازىكى پالەوان كەنازناوى پالەوانە ئازاكە شايەنى
سوارىكى وەك ئەوبوو لەم شەپرەدا دەرئەكەوت بەنام
لايەنگرەكانى وورده وورده لەدەورى كەم ئەبونەو عبدالله ى
كوپى زوبەير و ئەوانەى لەگەلى دابوون ھاتن بۆمائى خوا بۆ
ژىر سايەى كەعبەى پىرۆز پيش كوژرانى بەچەند سەعاتىك
چوھەلاى دايكى ئەسماء ى كچى ئەبوبەكر كەپىرەژنىكى

پەككەوتە بوو چاۋەكانى كۆيۈر بوو بوو عبدالله ۋوتى : سىناۋ و
پەحمەت و بەرەكەتى خوات لى بىت ئەى دايە
ئەسماء ۋوتى : سىناۋ لەتۇش ئەى عبدالله ...

چ شتېك لەم كاتەدا تۆى هېناۋە بۆئىرە بەردى
مەنجه نىقەكانى حەجج كەلەسەربازەكانتى ئەگرىت لە حەپەم
دەورو بەرى مەككە ئەلەرزىنىت؟

عبدالله ۋوتى : ھاتوم تاك و پراۋىژت پېبەكم.

ئەسماء ۋوتى : لەبارەى چىيەۋە پراۋىژم پى ئەكەيت ؟!

عبدالله ۋوتى : خەلكى بەجىم ئەھىلن و وازم لى ئەھىلن و
ئەپۇن بۆلای حەجج يان لەترسان يان لەبەرئەۋەى لای
حەجج دەستيان ئەكەۋىت تەنانەت مندالەكانم و
قەۋمەكەشم لىم جيا ئەبنەۋە، ھىچ كەس لەگەلماىيە جگە لە
ژمارەيەكى كەم لەپىياۋەكانم، ئەۋانىش ھەرچەندە خۇپراگر و
بەئارام بن بەرگەى سەعاتىك يان دوو سەعات ئەگرن ھەرۋەھا
ھۆزى (ئومەييە) نىردراۋيان ناردوۋە بۆلام تا گفتوگۇم
لەگەلدا بكن بۆ ئەۋەى چەك دابنىم و پەيمان بە عبدالمەلىكى

كوپى مەپوان بىدەم بېيىتە خەلىفە لەبەرامبەردا چىم بويت
لەدنيا پىم ئەدەن تۆ ئەلىي چى ؟
ئەسماء دەنگى بەرز كىردەو ووتى :

ئەى عبدالله كىشە كىشەى خۆتە، تۆ باشتر لەناخى خۆت
شارەزاي ئەگەر وائەزانىت كەتۆ لەسەر حەقىت، وە
بانگەشەى حەق ئەكەيت ئارام بگرەو زۆرانبازي بکە وەك
چۆن هاوئەكانت ئاراميان گىرت تالەژىر ئالاکەتدا
شەهیدبوون وە ئەگەر دنياشت ئەوئ ئەوا تۆ خراپترىن
بەندەيت ... خۆت لە ناو ئەبەيت و پیاوەكانت لەناو ئەبەيت
عبدالله ووتى: بەلام ئەو گومانى تيانىە كە ئەمپۆ من
ئەكوژىم ئەسماء ووتى : ئەوئەبۆ تۆ باشترە لەوئەى خۆت
تەسلىمى حەججاج بکەيت بەدەستى خۆت، مندانانى ھۆزى
ئومەييە يارى بە كەللە سەرەكەت بکەن.

عبدالله ووتى : لەمردن ناترسم بەلام ئەترسم لاشەكەم
بشيوئىن .

ئەسماء ووتى : لەدواى مردن شتىك نى يە كەخەلكى لىي
بترسىت گورونى پىستە ئازار بەمەپى سەر بپراو ناگەيەنىت

عبداللہ ناوچاوانی گرژی پوناك بۆۈ و ووتى : پىرۆز بىت لەم
 دايكە ، پىرۆز بىت پلەو پاىەى بەرپىزت منىش بۆھىچ شتىك
 نەھاتم لەم كاتەدا بۆ ئەو نەبىت گويم لەو نەبىت كە گويم لى
 بوو ، وەخوا ئەزانىت كەمن بى ھىز و لاواز نەبوم ، وەئەو
 ئاگادارە كەمن ئەو ەى كە ئەيكەم لەبەر خوشەويستى دنياو
 جوانىەكانى نىە بەلكو لەترسى تورەبونى خواىە لەو ەى كە
 ھەرامەكانى ھەلال بكەم ...

ھەر ئىستا ئەپۆمەرە بۆئەو ەى كە ھەردوكمەن پىمان
 خوشە ، بەلام ئەگەر من كوژرام بۆم دلگران مەبەو
 ھەمووشتىكت بەخواى گەرەبىپرە ...

ئەسماء ووتى : ئەگەر لەپىنى ناپەرەوادا بكوژىيت خەفەت
 ئەخۆم .

عبداللہ ووتى : تۆ دلىياى لەو ەى كە كۆرەكەت ھىچ كات
 لەسەر خراپە نەپۆ ىشتو و ھەرگىز كارى ناشرىنى
 نەكردو و فەرمانى خواى نەشكاندو و ، ھەر وەھا خىانەتى
 لە ئەسپاردە نەكردو و ستمى لەموسلمان و لەوكەسانە
 نەكردو كە لەژىر فەرمانرەوايىدا بوون وە ھىچ شتىك لەلاى

ئەو باشتەر نەبوو، لە پازیبوونی خۆی پەرەردگار ... ئەمە بۆ
ئەو نالیم کە باسی خۆم بکەم، وە خوا لەخۆم باشتەر من
ئەناسیت، تەنھا بۆ ئەو ئەمانەم ووت کە دلت ئارام بیئت
ئەسماء ووتی : سوپاس بۆخوا لەسەر ئەوەیت کە خۆپێ ی
خۆشەو منیش پێم خۆشە.

ئینجا ووتی : کۆرم لێم نزیک بەرەو تاک و تێربۆنت بکەم و
دەست بە لەشتا بیتم چونکە لەوانەیە ئەمە دواين دیدارمان
بیئت. عبدالله کەوت بەسەر دەست و پێ ی دایکیا ماچی
ئەکرد ئەسمائیش لوتی ئەهینا بەسەر و گەردنیا بۆنی ئەکرد
و ماچی ئەکرد دەستی برد بیهینى بە لەشیا دەستی گیرایەو
و ووتی : ئەى عبدالله ئەمە چیه لەبەرتا ؟!

عبدالله ووتی : ئەو قەلغانە کەمە، ئەسماء ووتی : ئەوە چى یە
کۆرم ئایا جلی کەسیکە کە شەهیدبوئی ئەو ئیت ؟!
عبدالله ووتی : بەلام بۆ ئەو لەبەرم کردووە باشتەر بێم لەگەڵ
تۆو دلت ئارام بکەم.

ئەسماء ووتی : لەخۆتى بکەرەو، بەم جوړە باشتەر
پاریزگاری لەخۆت ئەکەیت و ئازاتر ئەبیت وە بەهیز و

دامەزراوتر ئەبىت، چونكە ئەوجلە جولەت مېواش ئەكاتەو
بەلام لەبرى ئەو پانتۆلىكى زىادە لەپى بکە بۆئەوئى ئەگەر
كوژرايت عەرەتت دەرئەكەوئىت .

عبدالله ى كوپى زوبەير قەلغانەكەى داکەند پانتۆلەكەى
توند كرددو و پۆيشت بۆ حەرەم بۆدرىژەدان بەشەر و
ئەيووت: ئەى دايكە بېبەشم مەكە لەدوعا ئەسماء دەستەكانى
بۆئاسمان بەرزكردەو و فەرموى : خوايە پەحم بەمانەوئى
لەشەو نوئىژ و گريانى بەكولى بکە لەتاريكى شەودا كاتىك
خەلكى لەخەودان خوايە پەحم بەتينيوتى و برسيتى كاتى
كۆچكردنى بەينى مەككە و مەدينەى بکە كاتىك كە بەپۆژوو
خوایە پەحم بە چاكەكردنى لەگەل دايك و باوكى بکە خوايە
گيان من سپاردم بە تۆ پازىم بەوئى تۆ بۆت داناو و
پاداشتى ئارامگران لەسەرى بەمن ببەخشە، خوئى ئەوپۆژە
ئاوا نەبوو كە عبدالله ى كوپى زوبەير بەخزمەتى خواى
پەروردگار گەيشتەو تەنھا چەند پۆژىكىش دواى ئەو كە لە
دە پۆژ زياتر و لەبىست پۆژ كەمتر بوو ئەسمانى كچى
ئەبوبەكرىش پۆيشتەو بۆ خزمەتى خواى پەروردگار،

ته مه نی گه یشتبوه سه د سال نه دانیک و نه خرییه کی نه که وت
بوو هیچ شتیکیشی له بیر نه چوبوه وه.

نوسه‌ییه‌ی مازنی

﴿نوسه ییدی مازنی﴾

((له‌روژی ئوحد پوم وهرنه‌گیراوه به‌لای راست و چه‌پدا که
 نه‌م بینییّت (أُم عُمَارَة) له‌بهر من شهر ئه‌کات) {محمد پیغه‌مبهری
 خوا}

((ئیه‌و دیداریکتان له‌گه‌ل پیغه‌مبهری خوا (درودی خوای
 له‌سهر بیّت) هه‌یه‌ له‌عه‌قه‌به‌ له‌کو‌تایی به‌شی یه‌که‌می
 شه‌ودا)).

ئه‌مه‌ ئه‌و قسه‌یه‌ بوو که موسعه‌بی کورپی عومه‌یر به‌گوئی
 یه‌کیک له‌موسلمانه‌کان له‌شاری (یه‌ثریب) دا چرپاند هه‌واله‌که
 وه‌ک بای شه‌مال له‌خیراییدا و له‌نه‌ینیدا و له‌سه‌رخویدا
 به‌نه‌ینی گه‌یشته‌ به‌و موسلمانانه‌ی به‌دزیه‌وه‌ له‌ناو پیزی
 حاجیه‌ بته‌پرسته‌کاندا بوون که به‌ره‌و مه‌ککه‌ ئه‌هاتن و
 له‌هه‌موو لایه‌که‌وه‌ له‌بت په‌رسته‌کانیان شارده‌وه‌ .

کاتی‌ک شه‌و داها‌ت حاجیه‌ موشریکه‌کان هه‌ر زوو خه‌ویان
 ئه‌هات چونکه‌ زۆر هیلاک بوو به‌هۆی ئه‌و هه‌موو سوپانه‌وه‌یه‌
 به‌ده‌وری بته‌کاندا و قوربانیکردن بۆیان به‌لام هاوه‌له‌کانی

موصعەبى كوپى عومەير لەموسلەمانانى (يەئزىب) چاويان
لەيكنەنا.

جا چۆن چاۋ لىكبنىن؟!

كاتىك دليان پەلەپەليەتى بۆ بينىنى ئەو كەسەي
لەپيناويدا بياپانى فراوان و زەوى پوتەنيان بريسو دليان
خەريكە لەبەينى پەراسوھ كانيا نەو ئەفرىت لەخوشى بينىنى
پىغەمبەرەكەيان (دردى خاۋى لەسەر بىت).

زۆربەيان باوھريان پى ھىنا بو پىش ئەوھى بەدىدارى
شادىن وە ھۆگرى ببون پىش ئەوھى چاويان بەبينىنى
برىژن.....

لەكۆتاي بەشى يەكەم لە دوھم شەوى ئەو سى شەوھى
كەپىي دەوترىت (ايام التشرىق) لە عەقەبە لەشوينىك كە
پىي دەوترىت (مينا) ئەم دىدارە گەورەيە دور لەدەستى
قورەيش پووى دا .

لەم دىدارەدا ھەفتا و دوو پياو چوئەپىشەوھ
لەپىغەمبەرى خواو دەستيان خستە ناو دەستى و پەيمانيان

لەسەر ئەو پێدا کە پارێزگاری لێبکەن وەك چۆن پارێزگاری
لەمال و مندالی خۆیان دەکەن .

کاتیك پیاوێکەکان تەواو بوون دوو ئافەرەتیش هاتنە پیشەو
کە پەیمان بەدەن لەسەر ئەوێ کە پیاوێکەکان پەیمانیاں پێدا
بەلام بەبێ تەوقەکردن چونکە پیغەمبەری خوا (درودی خوای
لەسەر بیئت) تەوقە لەگەڵ ئافەرەتاندا نەدەکرد .

یەکیك لەو دوو ژنە ناسراو بو بە (أم منیع)^۲

ئەوێ تریان نوسەیبە کچی کە عیبی مازنی ناسراو بە (أم
عمارە) بوو .

ئوم عمارە گەراپەووە بۆ (یەثریب) زۆر دلی خوش بوو بەو
بەخششەیی کە خوای گەورە بە دیداری پیغەمبەری
خۆشەویستی شاد کردبوو (درودی خوای لەسەر بیئت)
پابەند بوو بەو بەلێنەو کە بە پیغەمبەری خوای
دابوو (درودی خوای لەسەر بیئت) .

أم منیع، اسماء کچی عمرە دایکی هاوێلی پیغەمبەر (درودی خوای لەسەر بێت)
مغازی کوری جەبل .

پاشان پۆژگار بە خیرایی تیپەڕین، تا پۆژی (ئوحد) ھاتە
پیشەو ھەو پۆژەدا ئوم عومارە گرنگیەکی ھەبوو بەلام چ
گرنگیەك ؟!

ئوم عومارە پۆیشت بۆ ئوحد لەگەڵ خۆیدا جەو ھەنەك
ئاوی ھەلگرتبوو تا تونیەتی ئەو تیکۆشەرانی پی بشکینیت
کە لە پیناوی دینی خوادا شەڕیان دەکرد، لە فافەکانیشی لەگەڵ
خۆیدا بردبوو تا کو برینەکانیان بپێچیت.

شتیکی سەر سوپەینەر نیە لە جەنگە کەدا ھاوسەرەکی و سی
دلی لەگەڵ بوو کە پیغەمبەری خوا (درودی خوا)ی لەسەر
بیت) وە ھەردوو کوپرەکی حەیب و عبداڵلە بوون .

ئەمە جگە لە خوشک و برا موسلمانەکانی کە پارێزگاریان
لە دینی خوا و لەو بەلینە ئەکرد کە بە پیغەمبەری خویان
دابوو (درودی خوا)ی لەسەر بیت) .

ئینجا پۆژی ئوحد چ پۆژیک بوو!

لەو پۆژەدا ئوم عومارە بە چاوی خۆی بینی چۆن
سەرکەوتنی موسلمانەکان گۆپا بۆ شکانیکی گەرە ...

وہ چوں لہ ریزی موسلمانہ کان خەلک ئەکوژریت و شەھید
لەدوای شەھید ئەکەونە سەر زەوی ...

وہ چۆن قاچەکان ئەلەرزەن و پیاوہکان پیغەمبەری خوا
(درودی خوای لەسەر بیئت) بەجی دەھیلن هەتا هیچ کەسی
بەدەورەو نەمابوو تەنھا ژمارەیکە زۆر کەم نەبیئت کە دە
پیاو بون یان نزیکەیی دە پیاو بوون .

ئەوہ بوو یەکیک لەبیاوہرەکان ھاواری کرد : محمد
کوژراوہ.... محمد کوژراوہ .

لەو کاتەدا ئوم عومارە جەوہنەکەیی فری دا ھاواری کردو
وہک پلنگ کە بۆ نیچیر پا بکات پۆیشت بۆ ناو جەنگەکە .
با ئەمە جی بەیلین بو ئوم عومارە تا بۆ خۆی بۆمان
بگیریتەوہ چونکە هیچ کەس ناتوانیئت وەک ئەو وینەیی ساتە
یەکلاییکەرەوہکان بەوردی و پاستی نیشان بدات ئوم عومارە
ئەلیت:

لەبەیانئە ئەو پۆژەدا پۆیشتەم بۆ ئوحوود جەوہندەیکەم پی بوو
تیکوۆشەرەکان ئاویان ئی خواردەوہ هەتا تەواو بوو لە

سەرەتادا سەرکەوتن و ھیزو دەسلەت بۆ پیغەمبەر(درودی
خوای لەسەر بیئت) و ئەوانە بوو کە لەگەڵیدا بوون .
زۆری نەبرد موسلمانەکان دەوری پیغەمبەری خویان
چۆل کرد هیچ کەس نەما چەند کەسیک نەبیئت کە ژمارەیان
لە دە کەس زیاتر نەئەبوو .

من و کۆرەکەم و ھاوسەرەکەم چووین بۆ لای وەك بازنگە
چون دەوری مەچەك ئەیا ئاوا دەورمان دا بەھەرچی ھیز و
ئەو چەکە ی پیمان بوو پارێزگاریمان ئی ئەکرد پیغەمبەری
خوا (درودی خوای لەسەر بیئت) ئەیبینی من قەلغانم پیی نییە
بەرگری لەخۆم بکەم کە موشریکەکان ئی یان ئەدام پیاویکی
بینی رای ئەکرد قەلغانی پیی بوو پیی فەرموو : (قەلغانەکەت
دابئی بۆ کەسیک کە شەر ئەکات).

پیاوھە کە قەلغانەکە ی دانائو پۆیشت.

قەلغانەکەم گرت بەپووی پیغەمبەری خواوھ(درودی خوای
لەسەر بیئت) جگە لەوھش بەشمشیر بەرگریم ئی ئەکرد و
بەکەوانیش تیرم ئەھاویشت ھەتا برین بیی ھیزی کردم .

ئەو كاتەى ئىمە لەوانەدا بووين (ابن قەيئمە) وەكو وشترى
ياخى ھات و ھاوارى كرد موھەممەد لەكوئىيە ؟ پىم بلىن
لەكوئىيە ؟ من و موضەب پرىمان لىگرت بەشمشیرەكەى دای
لە موضەبى كۆرى عومەيرو شەھىد كرد .

ئىنجا كەوتە لىدانى من لەدواو شمشىرىكى لەدەفەى
شانمدا برىنىكى قوولى تىكرد ، منىش چەند جارىك لىم دا
بەلام ئەو دوژمنى خوايە دوو قەلغانى لەبەردا بوو .

نوسەيبەى مازنى بەردەوام ئەبىت و ئەلىت : لەو كاتەدا
كۆپەكەم بەرگرى لەپىغەمبەرى خوا (دردى خواى لەسەر
بىت) ئەكرد يەككە لە موشرىكەكان بەشمشىر لى دا زۆرى
نەمابوو قوولى لى بكاتەوھ .

خوین لەبرىنى قولى ھەل ئەقولا ، چووم بۆ لاى برىنەكەيم
پىچاوپىم ووت : ھەستە كۆپم شمشىر بازى بكە
لەگەلىان.....

پىغەمبەرى خوا (دردى خواى لەسەر بىت) سەيرىكى
كردم و فەرمووى : (كۆ بەرگەى ئەوھ ئەگرىت كە ئىوھ بەرگەى
ئەگرن ئەى ئوم عومارە) ، ئىنجا ئەو پىاوە ھات كە

شمشیرەکی لە کوپرە کەم دابوو پیڤەمبەر (درودی خوای
 لەسەر بیٲ) ڤەرمووی: (ئەمە ئەوەیە کە لە کوپرە کەتی دا ئە ی
 ئوم عومارە)، زۆری نەخایاند گەیشتمە سەری و پڤگەم پڤ
 گرت بە شمشیر دام لە قاچی کەوتە سەر زەوی ئینجا بە
 شمشیر یە ک لەدوای یە ک لیمان ئەداو پەمان پیا ئەکرد هەتا
 مرد .

پیڤەمبەری خوا (درودی خوای لەسەر بیٲ) سەیری کردم
 زەرەخەنە یەکی کردو ڤەرموی: (ئە ی ئوم عومارە تۆلەت لی
 سەند سوپاس بو ئەو خوایە ی زالی کردی بە سەریدا و
 بە چاوی خۆت تۆلە سەندنەو ی خۆت بین ی) .

کوپرەکانی ئوم عومارە لە ئازایەتی و تیکۆشاندا لەدایک و
 باوکیان کە متر نەبوون هەروەها لە قوربانیدان و
 خۆبەخشینیشتدا لەخوار ئەوانەو نەبوون .

کوپرە دلخۆشکەری دایک و باوکیان و وینە ی راستە قینە ی
 ئەوان بوون .

عبدالله ی کوپری ئەگیریتەو و ئەلیت : لە گەل پیڤەمبەری
 خوا (درودی خوای لەسەر بیٲ) ئامادە ی شەپری ئوحدو بووم،

كاتيڭ خەلكەكە بەجىيان ھىشت من و دايكم چوين بەرگىرى ئى
بگەين .

پىڭمبەرى خوا (درودى خواى لەسەر بىت) فەرمووى : (تۆ
كوپى ئوم عومارەيت) .

ووتم : بەلى

فەرمووى: (بھاو) واتە بەرد بھاو بەرەو پوى دوژمنەكان.
پياويكى موشرىك لەبەردەمىدا بوو دەستمكرد بە
بەردبارانكردنى پياوھەكە كەوتە سەر زەوى، بەردەوام بەردم
پيا ئەكيشا ھەتا لەكوئى بۆو، پىڭمبەرى خوا (درودى
خواى لەسەر بىت) سەيرى ئەكردم زەردەخەنەى ئەكرد .

ئەوسا ئاوپرى دايەو بەرینەكەى شانى دايكمى بىنى
خوينى ئى ئەپزا فەرمووى: (دايكت ... دايكت ... بەرینەكەى
دايكت بپىچە . خواى گەورە بەرەكەت بپىژى بەسەر
خىزانەكەتاندا پايەى دايكت لە پايەى فلان و فلان ... چاكتە
خوا رەحم بەخىزانەكەتان بكات) .

دایکم ته ماشای پیڅه مبهري خواي کردو ووتی: نهی
پیڅه مبهري خوا دوامان بو بکه هاوړپیه تیت بکهین
له بهه شتدا .

پیڅه مبهري خوا (درودی خواي له سهر بیټ) فهرمووی:
(خوايه بیانکهیت به هاوړپیم له بهه شتا).

دایکم وتی: دواي نه مه هرچی به سهر ما بیټ له دونیادا
به لامه وه گرنګ نی یه .

پاشان نوم عوماره له نوحود گه پرایه وه بهو برینه قولهی
شانیه وه و بهو دوعایه وه که پیڅه مبهري خوا (درودی خواي
له سهر بیټ) بوئی کرد .

پیڅه مبهري خواش (درودی خواي له سهر بیټ) له نوحود
گه پرایه وه و نهی فهرموو: (پوژي نوحود به لای پاست و چه پدا
ناوړم نه دایه وه نه م بینیبیټ نوم عوماره بهرگریم لی نه کات) .
پوژي نوحود نوم عوماره مه شقیکی ووردی له سهر شه پرکردن
کرد .

هروه ها شیرینی شه پرکردنی له پیناوی خوادا چه شت چی
ترنه ی نه توانی نارام بگریټ .

خوای گه وره نویسیبوی له سه ری که له گه ل پیغه مبه ری
خوادا (درودی خوای له سه ری بیئت) زوړترین دیمه نه کانی
جہنگ ببینیت

نه وه بوو له حوده ییبه له گه لی ناماده بوو هـروهـا له
خه ییبه ر و له عه مری دواي پیکه وتننامه ی حوده ییبه و له
حونه یین و له په یمانی رضوان .

به لام هـموو نهـمانه هیچ نین نه گهر به راورد بکړین له گه ل
پوژي (یه مامه) که له سه رده می نه بو به کړی صدیقدا پووی دا
خوای گه وره له هـردوکیان پازی بیئت .

چیروکی نوم عوماره له گه ل پوژي (یه مامه) ده ست
پیډه کات له سه رده می پیغه مبه ری خوادا (درودی خوای
له سه ری بیئت) کاتیک پیغه مبه ری خوا (درودی خوای له سه ری
بیئت) نامه یه کی به کوږه که یدا که حه بیبی کوږی زه ید بوو نارد
بو موسه یله مه ی دروژن .

موسه یله مه ناپاکی له گه ل حه بیب کرد و به کوشتنیک
کوشتی که پیست به باسکردنی هـلده قرچیت .

ئەویش ئەو بوو كە موسەيلەمە حەبیبى بەستەوہو ئىنجا
پىئى ووت: ئاىا شاىەتى ئەدەيت كە محمد پىغەمبەرى
خوایە؟ ووتى: بەلى .

موسەيلەمە ووتى: شاىەتى ئەدەيت كە من پىغەمبەرى
خوام؟

حەبیب ووتى: گویم ئى نەبوو چیت ووت .
پارچەيەكى لەلەشى پرى .

ئىنجا موسەيلەمە بەردەوام پرسیارەكەى دووبارە
ئەكردەوہ ئەویش ھەمان وەلامى ئەدايەوہ بەبى ئەوہى يەك
وشەى ئى زیاد و كەم بكات .

موسەيلەمەش ھەموو جارئك پارچەيەكى لەلەشى ئەپرى
ھەتا گيانى پاكى دەرچوو دواى ئەوہى كە ئازاريكى چەشت
كە بەردى رەق بەرگەى نەئەگرت، ھەوالى مردنى حەبیبى
كوپى زەيد ھاتەوہ بو دايكى (نوسەيبەى مازنى) ھىچى
نەكرد تەنيا ئەوہ نەبىت وتى: بو ھەلوئىستىكى ئاوا ئامادەم
كردبوو.

واي دا ئەنئىم كەلەي خواۋەيە و داۋاي پاداشت لەو ئەكەم
حەبىب پەيمانى دا بەپىغەمبەرى خوا (درودى خۋاي لەسەر
بىت) شەۋى عەقەبە كاتىك منال بوو، ئەمرو كە گەورە بوو
بەلئىنەكەى ھىنايەدى .

ئەگەر خۋاي گەورە بىمگەيەنئە لاي موسەيلەمە ئەبىت و ابكەم
كچەكانى پوومەتى خۇيانى بۇ بىرن.

زۆرى نەخاياند ئەو پۆژەى كە نوسەيبە بە ئاۋاتىەۋە بوو
ھاتە پىتش .

ئەۋە بوو بانگبىژى ئەبۇبەكرى صديق لەشارى مەدىنە
بانگى دا كە ئەپۇن بۇ شەپرى موسەيلەمەى درۆزن،
موسلمانەكان پۇيشتن و بەگورجى ھەنگاۋيان ئەنا بۇ گەيشتن
بەدىدارى، لەسوپاكەدا ئوم عومارەى تىكۆشەرى نەبەرد و
كۆرەكەى عبداللەى كۆپرى زەيد ھەبوو .

كاتىك بەيەك گەيشتن و شەپرەكە بلىسەى سەند چەند
كەسەك لەموسلمانەكان خۇيان بۇ موسەيلەمە تەرخان
كردبوو لەوانە ئوم عومارە كە دەيوست تۆلەى كۆپرى
شەھىدى بىستىنئەت ھەروەھا ۋەحشى كۆپرى حەرب كە

له پوژى ئوحدو هه مزهى كوشت دهيوست كاتيک ئيمانى
هيناهه خراپترين كهس بكوژييت، چونكه كاتيک بيباوهر بوو
يه كيک له چاكترين كهسى كوشت .

ئوم عوماره نهيتوانى بگاته موسهيله مه له شه پر كه دا
قوليكي بپاو بى هيژ و لاوازي كرد .

به لام وه حشى كوپى هه رب و ابادوجانهى خاوهنى
شمشيرى پيغه مبهري خوا (درودى خواى له سه ر بييت)
كه يشتنه سه ر موسهيله مه و بهيه كه وه لييان دا .

وه حشى نوکى پمه كهى پياده كرد و نه بودوجانهش
به شمشير ليى نه دا له چاو تروكانى كدا كه وته سه ر زهوى .

ئوم عومار دواى (يه مامه) كه پرايه وه مه دينه بهيهك
دهسته وه تاقه كوپه كهى له گه لدا بوو .

به لام دهسته كهى ترى واى دانا كه له پيناوى خوايه و
داواى پاداشتى لاي خوا نه كرد وهك چون پيشتر بو كوپه
شه هيده كهى هه رواى كرد

بوچى واى دانانييت ؟!

ئەى بەپىغەمبەرى خوا (درودى خواى لەسەر بىت)ى
نەوت: دوامان بۆ بکە لەبەهەشتا ھارپىت بىن؟! پىغەمبەرى
خواش (درودى خواى لەسەر بىت) ڤەرمووى: (خوایە بیان کە
بەھاوړم لەبەهەشتا) .

ئوم عومارە ووتى: پاش ئەمە بەلامو ڤە گرنگ نى یە چى
لەدو نیا بەسەرما بىت .

خواى گەورە لە ئوم عومارە خوښ بىت، بەراستى
جۆړىكى بى ھاوتا بوو لەناو ئاڤرەتانی ئیمانداراندا .
وہ نمونەىەكى تاک بوو لەنىو ئاڤرەتە تىکۆشەر و
ئارامگرەکاندا ..

رہملہ ی کچی تہ بوسفیان

ناسراو بہ ٹوم حہ بیبہ

خیڑانی پیفہ مہری خوا (ﷺ)

﴿پەملەى كچى ئەبو سفيان﴾

((ئوم حەبىبە شوين فەرمانى خواو پيغەمبەرى خوا كەوت
و پيى ناخۆش بوو بگەرپتەوہ بۆ بيباوەرى وەك چۆن كەسيك
پيى ناخۆشە فرى بدريتە ناو ئاگر) (ميژوو نوسان)
بەيىرى ئەبو سوفيانى كوپى حەربدا ئەئەھات كەسيك
لەقورەيشيەكان لەفەرمانى ئەو دەرپچيت، يان لە كارە
گەرەكاندا لەپيى ئەو لابادات.
ئەو گەرەى گوى ئى گيراوى مەككە بوو .
وہ سەركرديهەك بوو خەلكى بەدلسۆزيەوہ فەرمانەكانيان
جيبەجى دەكرد و پشتگيرييان دەكرد .
بەلام پەملەى كچى كە ناسرابوو بە ئوم حەبىبە درزى كرده
ئەم سەركرديەتيە و پوچەلى كردهوہ كاتيک بەرامبەر
خواكانى باوكى بيباوەر بوو، وە خووى و ميژدەكەى عبدالله ى
كوپى جەحش باوەريان هينا بەخوداى تاك و تەنهاو
پەيامەكەى پيغەمبەرايەتى محمدى كوپى عبدالله يان بەراست
دانا .

ئەبوسوفيان بەھەموو ھېزىزى تووانايەكى ھەولئى دا كە
 كچەكەى و زاواكەى بگېرپتەو ھە بۆ سەر ئاينى خۆى و بار
 باپىرانى بەلام سەرکەوتوو نەبوو، چونكە ئەو ئيمانەى لەدلى
 پەملەدا پەگى داكوتابوو زۆر قولتەر بوو لەوھى پەشەباى
 ئەبوسوفيان بتوانئ ھەلى بکەنئت، پەملە كۆلى نەداو پق و
 تۆرەى ئەبوسوفيانى جولاند .

ئەبوسوفيان خەمى بەسەرا بارىوو بەھۆى موسلمانىبونى
 پەملەو، نەى ئەزانى بەچ شىوھەك پوبەپوى قورەيش
 بېتەو كە ناتوانئت كچەكەى بەئىنئتە ژىر پكىفى خۆيەو و
 دواى محمد نەكەوئت .

كاتئك قورەيش زانىيان ئەبوسوفيان لەپەملە و
 ھاوسەرەكەى تۆرەيە، زاتى ئەويان كەرد بچئت بەگژياندا
 دەستيان كەرد بەتەنگ پئ ھەل چىنيان، بەتوندترين شىوھ
 ئەيان ترساندن ھەتا ئىتر نەيان توانى لەمەككە ژيان بەسەر
 بەرن .

ئەو كاتەى پئغەمبەرى خوا (دردى خواى لەسەر بئت)
 ئىزنى موسلمانەكانى دا كۆچ بکەن بۆ (حەبەشە) .

پەملەي كچى ئەبوسفيان و كچه بچوكەكەي كەناوى
حەبىبە بوو لەگەڵ ھاوسەرەكەي عبدالله ى كوپرى جەحش لەو
كۆمەلە موسلمانەبوون كە بەدينەكەيانەوہ كۆچيان كرد بۆ
ژيئە ساىەي (نەجاشى) تاكو پاريزگاريان لى بكات .

بەلام ئەبوسفيان و ئەوانەي لەگەلیدا بوون لەسەرانی
قورەيش بەلايانەوہ قورس بوو ئەم كۆمەلە موسلمانە
لەدەستيان دەريچن و لەولاتى حەبەشە تامى حەسانەوہ
بجيئن.

نيژدراويان نارد بۆ لاى نەجاشى تاكو ھانى بدەن كە
موسلمانەكانيان تەسليم بكاتەوہ بەنەجاشيان ووت كە ئەوان
بەخراپە باسى مەسيح و مەريەمى داىكى دەكەن.

نەجاشى ناردى بەدواى سەرکردەكاني كۆچەرەكاندا و
لەبارەي راستى دينەكەيان و ئەو قسانەي بەعيسى ى كوپرى
مريەم و داىكى دەلین پرسىارى ليكردن، وە داواى لىيكردن
كە ھەندىك لەو قورئانەي بۆ بخويننەوہ كە ھاتۆتە خوار بۆ
سەر دلى پيغەمبەرەكەيان .

کاتیک راستی ئیسلامیان بۆ باسکرد و هەندیک ئایەتی
قورئانیان بۆ خویندەو و نەجاشی دەستی کرد بە گریان هەتا
ریشی تەپ بوو .

ئینجا پێی ووتن: ئەوێ کە هاتۆتە خوار بۆ
پێغەمبەرە کە تان محمد و ئەوێ کە عیسا هیناویەتی لە یەک
سەرچاوەی پوناکیەو و هاتوون .

پاشان باوەر هینانی خۆی ئاشکرا کرد بە خوای تاک و
تەنها و وە بە پێغەمبەرایەتی محمد (درودی خوای لەسەر
بیّت) هەروەک ئاشکرای کرد کە پارێزگاری لە هەر موسڵمانیک
دەکات کە کۆچبکات بۆ ولاتەکە ی .

لە گەڵ ئەمانەشدا گەورە لیپرسراوەکانی پازێ نەبوون
موسڵمان ببن و لەسەر گومرایی لە ئایینی مەسیحیدا مانەو .
ئوم حەبیبە وای دانا دواي ئەو هەموو گرژێ و ئالۆزیە
دنایای بۆ تەخت بوو و گەشتی پێگای پەرناپەحەتی و نازار
گەیاندویەتیە دەشتی ئارامی و دنیایی
بەلام نەینەزانی چارەنوسەکان چییان بۆ حەشارداو .

خوای گه وره و بالادهست حیکمه تی وا بوو که نوم حه بیبه
 تاقی بکاته وه به تاقیکردنه وه یه کی زور قورس که پیاوانی ئاقل
 و ژیر تیایا ژیریه که یان ویل نه کرد، وه پیاوانی خاوه ن
 بلیمه تی و تیگه یشتن له بهردهم ئهم تاقیکردنه وه دا بلیمه تی و
 تیگه یشتنه که یان ده پروخا و هه ره سی ده هیئا .

وه ئه گهر له م به لا گه وره یه ده رچیت و زال بیت به سه ریدا
 ئه وا له سه ر لوتکه ی سه رکه وتن دانه نیشیت .

شه ویك نوم حه بیبه چوه ناو جیگه که ی و خه وی لی
 که وت له خه ودا بینی که هاوسه ره که ی عبدالله ی کوپی
 جه حش که وتوته ناو ده ریایه کی قوله وه ئاوی ده ریاکه گێژی
 ئه یات و تاریکی به سه ردا دیت و شه پۆلی ده ریاکه یه که له دوا ی
 یه که نو قمی ئه کات هاوسه ره که ی بینی که له خراپترین حالدا
 بوو .

نوم حه بیبه له خه و راپه پی و ترس و په شوکاوی دایگرت
 نه ی ویست خه وه که ی نه بو هاوسه ره که ی و نه بو هیچ
 که سی تر باس بکات .

بەلام خەوەكەى زۆرى نەخاياند هاتەدى ... پۆزى
 ئەوشەو پەش و بەدبەختى تەواو نەبوو كە عبدالله ى كۆپى
 جەحش لەئائىنى ئىسلام ھەلگەرايەو و چووسەر دىنى
 مەسىح و بوو بە نەصرانى پاشان پوى كرده مەيخانەكان و
 دەستى كرد بەخواردنەو ى ئارەق كەعەرەب پىي ئەلەين (أم
 الخبائث) واتە دايكى پيسەكان ئەمەش لەبەرئەو ى
 سەرچارەى ھەموو خراپەيەكە ھۆگر(مەدمن)بوو
 بەخواردنەو ى ئارەق بەجۆرىك كەتینویتی و برسیتی لىي
 نەئەشكا، ھاوسەرەكەى دوو پىگای بۆ ئوم حەبیبە دانا
 كەھەردوكيان زۆر تال و سەخت بوون ئەویش ئەو بوو ...
 يان تەلقى ئەدات يان ئەبىت بىيت بەنەصرانى لەناكاو ئوم
 حەبیبە خۆى لەنيوان سى پىگا دا دۆزىەو : يان ئەو ى
 بەقسەى ھاوسەرەكەى بكات و بچیتە سەر ئائىنى نەصرانى و
 بەمەش لەئائىنەكەى خۆى پاشگەز ئەبىتەو كەدەبىتە ھۆى
 شەرمەزارى دنيا و سزای دواپۆژ — پەنابەخوا — ئەمەش
 كاریك بوو ئوم حەبیبە نەيئەكرد ھەتا ئەگەر بەشانەى ئاسن
 گوشتى لەئىسقان بكەنەو ... يان بگەریتەو بۆمالى باوكى

له مهككه كه تا ئهوكاته قهلاى بتهپرستی بوو به دۆپاوى و
 ژێردهستهیى له سهردینهكهی بمیڤیتتهوه یان لهوولاتی
 ((حهبهشه)) ته نیاو دهر به دهر بمیڤیتتهوه بیکهس وبی و لات و
 بیسه پرشت له گهله موو ئه مانه دا پازی بونی خوای
 پهروه دگاری ههلبژارد و پریاری دا له حهبهشه بمیڤیتتهوه
 ههتا خوای گهوره دهرگای لی ئهکاتهوه، چاوه پروانی ئوم
 حه بیبه زۆر درێژهی نهکیشا هاوسه رهکهی له پاشی چونه
 سه رئاینی نهصرانی زۆر نه ژیا که میك پاش تهواو بونی عدهی
 شه رعی خوای گهوره دهرگای خیر و خوشی لی کردهوه به بی
 دیاری کردنی کاتیکی تایبته به خته وهری هات و به دوبالی
 زمروتی سهوزه وه له سهر ماله خه مباره کهی باله فرهی ده کرد
 ئه و به یانیه تیشیکیکی زیوین پوخساری گه شانده وه له
 دهرگا کهی درا کاتیك کردیه وه بینی که (ئه بره هه) ی
 خزمه تکاری تایبتهی نهجاشی پادشای حه به شهیه به پرویه کی
 مژده به خش و به پیزه وه سناوی لی کرد و داوای لی کرد
 پیگهی بدات بچیته ژوره وه، ئه ویش پیگهی دا.

ئەبرەھە ووتى : پادشا سەلامەت لىئەكەت و ئەلئىت :
 پىغەمبەرى خوا محمد (د.خ) ئەيەوئىت لەخوئىت مارە بىكات
 پادشا نوسراوئىكى بەمندا ناردووە كەبوە بە وەكىل تا مارەى
 تۆ بېرئىت تۆش ھەركەسىك كەپئىت خوئشە بىكە بە وەكىل ئوم
 ھەبىبە خەرىك بوو لەخوئشيا بائى ئەگرت ھاوارى كرد :
 خوامژدەى خىرت بداتى دەستى كرد بەلىكردنەوەى خشل و
 ئالتونەكانى بازنگەكانى داكەند و بەخشى بە ئەبرەھە ئىنجا
 پاوانەكەى و گوارەكانى و مستىلەكانى وە ئەگەر ھەموو
 سامانى دنيا ھى ئەوبوايە لەوكاتەدا ئەيبەخشى بەئەبرەھە.

ئىنجا ئوم ھەبىبە ووتى : خالىدى كوپى سەئىدى كوپى
 عاص ئەكەم بەوەكىل ئەو نزيكترين كەسى منە .
 لەكوئشكى نەجاشى ، لەباخىك لەباخە گەشاوەكانى
 ھەبەشە .

وە لەيەكىك لەھۆلەفراوانەكانى كەبەنەخشى بىرىقەدار
 ئارايشت درابوو وە بەچراى زەيتى پوناك كرابوو و بە
 فەرشى گرانبەھا و ناياب داپۆشراوو .

ئەو ھاوئەلە بەرپۆزانەى كەلە حەبەشە ئېلىد ۱۰ ۱۱ ۱۲
 كۆبۈنەو ە لەسەروى ەمويانەو ە جەغەرى قور ۱۳ ۱۴ ۱۵
 و خالىدى كۆرى سەعیدى كۆرى عاص و ە ۱۶ ۱۷ ۱۸
 حوزافەى سەھمى و چەند كەسىكى تر نامادە ۱۹ ۲۰ ۲۱
 ئوم حەبیبەى كچى ئەبوسفیان بوون بۇ پېغە ۲۲ ۲۳ ۲۴
 (درودى خواى لەسەر بیّت) .

كاتىك ەموویان كۆبۈنەو ە نەجاشى ۲۵ ۲۶ ۲۷
 دانىشتنەكەو ووتى: سوپاس بۇ خواى پەرور ۲۸ ۲۹ ۳۰
 كراوى بەھىزى زەبر بەدەست شایەتى ئەدەم ە ۳۱ ۳۲ ۳۳
 تەنھایە و محمد بەندە و پەوانەكراوى ئەدەم ۳۴ ۳۵ ۳۶
 پېغەمبەرەى كە عىسای كۆرى مریەم مژدەى ھالى ۳۷ ۳۸ ۳۹
 دواى ئەو: پېغەمبەرى خوا (درودى خواى لەسەر ۴۰ ۴۱ ۴۲
 داواى لەمن كەردو ە كە ئوم حەبیبەى كچى ئەبوسفیان ۴۳ ۴۴ ۴۵
 مارەبگەم، منیش وەلامى داواكەیم دایەو ە لەر ۴۶ ۴۷ ۴۸
 بەمارەى چوار سەد دینارى ئالتون لەسەر سونلە ۴۹ ۵۰ ۵۱
 پېغەمبەرى خوا مارەم كەرد ئىنجا دینارە ئالتونە ۵۲ ۵۳ ۵۴
 دەستى خالىدى كۆرى سەعیدى كۆرى عاص .

لېږدا خاليد هه ستار ووتی: سوپاس و ستایش بۇ خوا
په نا بهو نه گرم داواى ته وبه و ئى خوشبونی ئى نه کهم، وه
شایه تی نه دم که محمد به نده و پوهانه کراوى نه وه به ئاینى
راست و پى نیشاندەر تا کو به سهر هه موو ئایینه کانی تر دا
به هیږو سهر که وتو بیټ هه تا نه گهر بیباوه پرا نیش پیان
ناخوش بیټ.

پاشان وه لامى داوا که ی پیغه مبه ری خوام دایه وه و ئوم
حه بیبه ی کچی نه بوسفیانم ئى ماره کرد به وه کاله ت پیروژ بیټ
له پیغه مبه ری خواو هاوسهر که ی پیروژ بایى له ئوم حه بیبه بۇ
نه و خیره ی خوا به نسیمی کرد .

ئینجا پاره که ی هه لگرت تا کو بیبات بۇ ئوم حه بیبه،
هاوه له کانیشی هه ستان تا کو بلاوه ی لیبکه ن.

نه جاشی وتی: دانیشن سوننه تی پیغه مبه ران وایه بۇ ژن
هیئان خواردن نه که ن .

بانگی خواردنی بۇ کردن، نانیان خواردو پوشتن، ئوم
حه بیبه نه لیټ : کاتیك پاره کهم پیگه یشته په نجا مسقال
نالټونم ئى نارد بۇ نه بره هه که مژدانه ی پیدام .

وتم پىئى بلىن: من ئەو پۇژە ھەر ئەووم ھەبوو كە پىمدا
ئەم ئالتونە بۇ ئەو لەبرى مژدانە .

زۆرى پىئى نەچوو ئەبرەھە ھات بۇ لام و ئالتونەكەى بۇ
ھىنامەو قوتويەكى پىئى بوو ئەو خىشلانەى تىدابوو كە پىمدا
بوو ووتى: پاشا پىيووتم كە نابىت ھىچ شتىك لەتۆ وەربگرم
وہ فرمانىشى بەژنەكانى كردوہ ھەرچى بۇنى خوشيان ھەيە
بۆت بنىرن .

پۇژى دواتر ھات بۇ لام زەعفەرەن و عود و عەنبەرى بۇ
ھىنابووم پاشان پىئى وتم: ئىشىكم بە تۆ ھەيە ووتم : چى
يە؟

ووتى: من موسلمان بووم و شوين محمد كەوتوم سلاوى
من بگەيەنە بە پىغەمبەرى خواو پىئى بلى كە من بىروام
بەخواو بە پىغەمبەركەى ھىناوہ ئەمەت لەير نەچىت ئىنجا
كەلوپەلەكانى بۇ پىچامەوہ .

منىش كەلوپەلەكانم ھەلگرت و پۇيشتم بۇ لاى
پىغەمبەرى خوا (درودى خواى لەسەر بىت) .

کاتیڤ به پیغه مبهری خوا گه یشتم باسی چۆنیه تی
ماره برینه که و ئه وهی نه بره هه کردی بۆم گیرایه وه و
سلّوه که یشتم پی گه یاند .

پیغه مبهری خوا (درودی خوی له سه ر بیّت) به هه واله که
دلخۆش بوو فه رمووی: (سلّوو ره حمه ت و به ره که تی خوا
له ئه و). واته ئه بره هه .

غومہ یصائی کچی ملغان
ناسراو بہ ٹوم سولہ یم

﴿غومە یصائى كچى ملعان﴾

ناسراو به ئوم سولهيم

((هەرگىز نەمانبىستوه مارەيى ئافرەتلىك لە مارەيىيەكەى ئوم
سولهيم بەرپزتر و گەورەتر بىت كە مارەيىيەكەى ئىسلام
بوو)) {دانىشتوانى مەدينە}

كاتىك ئاينى ئىسلام بەرپوناكەكەى سەرزهوى
ئارەدانكردهوه غومە یصائى كچى ملعان تەمەنى نزيكەى چل
سال و نيو بوو غومە یصاء هەموو بۆشايىيەكانى ژيانى
هاوسەرەكەى كە مالىكى كوپى نەضر بوو پر كردبووه وه
لەسايەى ئەوين و سىبەرى خوشەويستى ئەودا ژيانى
ئاسوده و گەشاوه بوو بوو.

پىاوانى (يەثرىب) خۆزگەيان پى دەخواست كە
خيزانەكەى بەژىريە پەسندەكەى و دوربينىيەكەى و گوئ
پايەلى كردن بوئ ژيانىكى بەختەوهرى بۆ دەستەبەر كردووه.

لەپۆژىك لەپۆژە نەمرەكانى خىواي پەرورەدگاردا لەگەڵ
بانگخواز موصەبى كۆپى عومەير يەكەم تيشكى ھىدايەتى
محمەدى بەناو شارى (يەثرىب) دا گوزەرى كرد.

دلى غومەيصاء بۆ ئاينى ئىسلام كرايەو وەك چۆن گۆلى
باخەكان بۆ بەرەبەيان ئەكرىنەو .

زۆرى نەخايند غومەيصاء ئىسلامەكەى ئاشكرەكرەد
ئەوكات موسلمانانى مەدينە بەپەنجەى دەست ھەژمار ئەكرەن
پاشان ھاوسەرى بەوفا ھاوسەرى ئازىزى بانگكرد كەلەم
سەرچاوە شیرين و پاكە بخواتەو وە لەگەڵداو ئەویش وەكو
ئەو تامى ئەو خوشیەى ئيمان بکات .

بەلام مالیکى كۆپى نەضر دلى بۆ ئەم ئاينە تازەيە
نەكرایەو و دەروونی خوى پى پاك نەكرەو بەلكو داواشى
لە غومەيصاء ئەكرد لەئىسلام پاشەگەز ببیتەو و بگەپیتەو
سەر دینى باوباپیرانى، ھەردو ھاوسەر پابەند بوون
بەھەلویتى خویانەو.

غومەيصاء پى ناخۆش بوو بگەپیتەو بۆ ببیاوہرى
وہك چۆن كەسىك پى ناخۆشە فرى بدریتە ئاگرەو،

مالیکیش به کەللەرقی خوئی لەسەر دینی باو و باپیری
مایەوہ.

غومە یصاء بە لگە و نیشانە ی پوونی بە دەستەوہ بوو بۆ
بانگکردنی هاوسەرەکە ی بۆ پێگای راست و پوناک کە بە لگە
بێھێزو لاوازەکانی هاوسەرەکە ی لە بەرامبەریدا خویان
رانی ئەگرت .

مالک بێکی لەدار دروست کراوی ھەبوو کە لەبری خوا
ئەپپەرست .

غومە یصاء پێی ئەووت : ئایا تۆ قەدی داریک ئەپەرستی
کە لەزەویەک پواوہ بە قاچ ھەلی ئەشیلیت و پاشماوە کانتی
تیا فری ئەدەیت؟!

ئایا جگە لەخوا داوا لەتەختە یەک ئەکەیت کە یەکیک
لەو ستا حەبەشیەکانی شارەکە بۆی دروست کردوویت ؟!

کاتییک هاوسەرەکە ی نەیتوانی لەنرخێ بە لگەکانی
غومە یصاء کەم بکاتەوہ و ھیچی پێ نەکرا شارەکە ی
بەجێھێشت و سەری خوئی ھەلگرت بەرە و وولاتی شام دوا ی
ماوە یەک لەسەر بپەرستی لەوولاتی شام مرد .

كە ھەوالى بېۋەژن كەۋتنى غومەيىصاء بەشارەكەدا
بلاۋبۇۋە زۆربەى پىياۋەكان ئاۋاتەخۋاز بون ھاسەرگىرى
لەگەلدا بكن بەلام ئەترسان لەۋەى كەبەھۆى جىاۋازى
لەئايىنەكەياندا دەست بەپويانەۋە بنىت .

زەيدى كوپى سەھل كەناسراۋە بەئەبى طەلحە بەھۆى ئەۋ
پەيۋەندىە حزمایەتیهى كە ھەيان بوۋ ۋە ھەردوكيان لەھۆزى
بەنى نەجار بوون ئومىدى ھەبوۋ كە غومەيىصاء رازى بكات .
ئەبوطەلحە پۇيشت بۇ مالى غومەيىصاء ۋ بەنازناۋەكەى
بانگى كرد : ئەى ئوم سولەيم ھاتووم بۇ خۋازبىنىت ھىۋادارم
بەدەستى بەتال نەمگەرپىنىتەۋە .

غومەيىصاء ۋوتى : سويند بەخۋا ئەى ئەبوطەلحە پىاۋى
ۋەك تۇ دەست بەپروويەۋە ناندريت بەلام تۇ پىاۋىكى
بىباۋەرىت ۋ منىش ژنىكى مۇسلمانم نابى شوت پى بكەم .
ئەگەر مۇسلمان ئەبىت ئەۋە مارەيىەكەم بىت ۋ ھىچ شتىكم
ناۋىت جگە لەئىسلام .

ئەبۇ طەلحە ووتى: لَيْمَ گەپىن بىرى ئى بىكەمەو پاشان
 پۇيشت، پۇژى دواتر ئەبۇ طەلحە ھاتەو ووتى: ﴿اشھدُ ان لا
 إله إلا الله وحده لا شريك له واشھدُ ان مُحمداً عبدهُ ورسوله﴾.
 غومەيىصاء ووتى: ئىستەكە موسلمان بوويت منىش پازىم
 بىتکەم بە ھاسەرى خۇم .

ئەمە وای کرد خەلکی بَلَّيْن : ھەرگىز نەمان بىستەو
 مارەبى ئافرەتیک لە مارەبىيەكەى ئوم سولەيم بەرپىزتر و
 گەرەتر بىت کە مارەبىيەكەى ئىسلام بوو .

ئەبۇ طەلحە ئاسودە و خوشحال بوو بەھۆى ئەو پەرەشتە
 بەرزو ئاکارە جوامىرانەى کە ئوم سولەيم خۆى پى
 پازاندبۆو، پاشان خوشى ئەبۇ طەلحە زیاتر بوو بەھۆى کە
 کوپىكى لىى بوو کە بووبو پوناکی چاو و خوشى ناو دلیان.
 بەلام کاتیک ئەبۇ طەلحە لەخۇئامادەکردندا بوو بۆ
 سەفەریک منالە بچوو کە بە دەم ئازارى نەخوشیەکەو
 ئەینالاند ئەبۇ طەلحە زۆر بەزەبى پیاھاتەو ئارامى ئى برا
 زۆرى نەما بوو سەفەرەکەى ھەلبوەشىنىتەو.

لەكاتی نەبوونی ئەبوظەلحەدا منداڵەكە سیس بوو
بوکایەوێ جوانی و خوشیەکی چووێ ژێر خاک .

ئوم سولەیم: بەخزمەکانی وت: هیچ کەس هەوایی مردنی
کۆرەکی بە ئەبوظەلحە نەدات هەتا خۆم پێی ئەلێم .

ئەبوظەلحە لەسەفەر گەڕایەوێ ئوم سولەیم بەزەرەدەخەنە و
شادی و بەدلخۆشی و پوخۆشیەوێ خۆی نیشاندا، ئەبو
طلحە بەپەلە هەوایی منداڵەکی پرسى .

ئوم سولەیم ووتى: وازی لیبھێنە ئەو ئیستا ئیسراحتی
کردووێ نازانییت کە تۆ ھاوتییتەوێ، پاشان نزیکى
عیشابوونەوێ ئینجا کەوتە رابواردن لەگەڵیدا هەتا خوشی
کەوتە دلی ئەبوظەلحەوێ .

کاتیێ زانی ئەبوظەلحە تیێری خواردووێ و حەسارەتەوێ
وتى: ئەو ئەبوظەلحە ئەگەر کەسیێ شتیێ بەئەمانەت بدات
بەکەسیێ پاشان بیباتەوێ ئایا ئەو کەسە ئەتوانییت لییان
بشارییتەوێ یان نەھیلیت بیبەنەوێ .

ئەبوظەلحە وتى: نەخیر .

ئوم سولهيم ووتى: خواي گه وره ئه وهى كه پئى
به خشيبويت برديه وه واى دابنى كورده كهت لاي خوايه (واته
داواي پاداشت له ئه و بكه) .

ئه بوطه لحه: به مل كه چيه وه پازى بوو به قه ضاى خوا، بۆ
سبهينى كه پوژ بويه وه ئه بوطه لحه چو بۆلاي پيغه مبهري
خوا (درودى خواي له سهر بيئت) باسى هه لويستى ئوم
سولهيمى بۆ گي پرايه وه.

پيغه مبهري خوا (درودى خواي له سهر بيئت) دوعاى بۆ كرد
كه خواي گه وره به مندالى باشتري جيگه ي ئه ويان بۆ
پربكات وه، خواي گه وره و مه زن نزاى پيغه مبهري كه ي (درودى
خواي له سهر بيئت) گيرا كرد و ئوم سولهيم دووگيان بوو، ئه و
كات ه ي سكي بوو به نو مانگ ئوم سولهيم و ئه بوطه لحه ي
هاوسهري له سه فه ري كدا بوون له گه ل پيغه مبهري خوا دا
(درودى خواي له سهر بيئت) به ره و مه دينه ئه گه پرايه وه كاتي ك
له يه ثريب نزيك بوونه وه كاتي مندال بونه كه ي هات ئه بوطه لحه
له گه لي دا مايه وه پيغه مبهري به پي زيش (درودى خواي له سهر

بیټ) پوښت و ویستی پیش نه وهی شه و د بیټ بگاته نار
شاری مه دینه.

نه بوطه لحه چاوی بریه ئاسمان و ووتی: ئه ی پهره ردگار
تو نه زانی که من هز نه کهم له گه ل پیغه مبه رکه ت بم (درودی
خوای له سهر بیټ) کاتیڅ له شار دهر نه چیت و له گه لیدا بم
کاتیڅ نه گه ریټه وه به لام نه مه ی که نه ییبنیت ریځای له من
گرتوه .

نوم سوله یم پی ی ووت: ئه ی نه بوطه لحه سویند به خوا من
بو نه منداله وه منداله کانی پیښوو نازارم نیه با پروین و
له هاوړیپه تی پیغه مبه ری خوا (درودی خوای له سهر بیټ)
دوانه که وین .

پوښتن هه تا گه یشتنه مه دینه له وئ منداله که ی بوو،
منداله که کوړ بوو .

نوم سوله یم بهو که سانه ی وت که له لای بوون: که س
منداله که تیږنه کات هه تا نه یبه ین بو لای پیغه مبه ری خوا
(درودی خوای له سهر بیټ) به یانی برا که ی واته برای
منداله که که نه نه سی کوړی مالک بوو بردی بو لای

پینگەمبەرى خوا (درودى خواى لەسەر بىت) كاتىك
پینگەمبەرى خوا (درودى خواى لەسەر بىت) چاوى پىيان
كەوت فەرمووى: (لەوانەىە ئوم سولەيم مندالى بوبىت) .

ئەنەس ووتى : بەلى ئەي پینگەمبەرى خوا .

پینگەمبەرى خوا (درودى خواى لەسەر بىت) مندالەكەي
خستە باوەشى خۆيەو و داواي دەنكىك خورماي عەجوەي
كرد كە (جۆرىك خورماي ناوەزەيە لەمەدينە ھەيە) خستىە
دەمى موبارەكەيەو ھەتا تۈايەو ئىنجا خستىە دەمى
مندالەكەو، مندالەكە بەزمان دەم و لىۋى خۆي ئەلستەو.

ئىنجا دەستى موبارەكى بەسەريدا ھىناو ناوى نا عبدالله
لەنەوھى ئەم مندالە دە زاناي پايە بەرزى ئىسلام ھەلكەوت .

يەككى تر لەسيفاتەكانى ئوم سولەيم ئەوھو
كەپینگەمبەرى خواى (درودى خواى لەسەر بىت) زۆر
خۆشەويست خۆشويستنىك كە لەناو گوشت و ئىسقانيدا
تۈابۆو وە لەناخى دلىدا جىگىر بوبو لەدەربارەي
خۆشەويستى ئوم سولەيم بۇ پینگەمبەرى خوا (درودى خواى
لەسەر بىت) ئەنەسى كۆپى بۇمان دەگىرپتەو دەلىت :

پۆژىك پىڭەمبەرى خوا (درودى خاۋى لەسەر بىت) لەمالى
ئىمە خەوتىبوو ئەوپۆژە دىنيا زۆر گەرم بوو ئارەق
بەناۋچەوانى موبارەكىدا ئەھاتە خوار دايكم قاپكى ھىنا
بەپەنجە ئارەقەكەى سېرى و كرديە ناو قاپەكەوہ.

پىڭەمبەرى خوا (درودى خاۋى لەسەر بىت) بەخەبەر ھات
و فەرموى : (ئەوہ چيە دروستى دەكەيت ئەم ئوم سولەيم ؟)
ئوم سولەيم ووتى : ئەوہ ئارەقى تۆيە كۆيئەكەمەوہ و
ئەيكەمەناو بۆنەكانمانەوہ خوشترين بۆنى لىدەرئەچىت
نمونەى خوشەويستى ئوسولەيم بۆ پىڭەمبەرى خوا (درودى
خاۋى لەسەر بىت) گەلىك زۆرە يەككى تر لەو نمونانە
ئەنەسى كۆپى قىزى پىشەوہى سەرى لەسەر ناۋچەوانى
ئەلەريەوہ ھاسەرەكەى ئوم سولەيم ھەزىكر دى كورت
بكاتەوہ چونكە دىرژ بووبو بەلام ئوم سولەيم نەى ھىشت
چونكە پىڭەمبەرى خوا (درودى خاۋى لەسەر بىت) ھەموو
جارىك كەبەئەنەس ئەگەيشت دەستى بەسەريا ئەھىنا و
دەستى بەپەرچەمەكەى دا ئەھىنا كەلەسەر ناۋچەوانى
ئەلەريەوہ تايبەتمەندىەكانى ئوم سولەيم ھەرلەوہدا كورت

نەبۇبۇوھ كە ئىماندارىكى دامەزراو، خاوەن ژىرىيەكى فراوان،
 ھاوسەرىك ودايكيك بىت لەپلەي يەكەمدا بەلكو لەسەر و
 ھەموو ئەمانەوھ تىكۆشەرىك بوو لەپىناو دىنى خوادا .
 چەندە سىيەكانى پىروون لەتۆزى ئەوشەپانەي كەبەبۇنى
 بەھەشت بۆن خوش كرابوون سەر پەنجەكانى بەخوینى
 تىكۆشەرانى پىگەي خوا خەناوى بوون برىنەكانى
 بەدەستەكانى بۆ ئەسپرىن و بەبرىن پىچ بوى ئەپىچان چەندە
 ئاوى پژاندە گەروى ئەوكەسانەي كەخويان لەپىناوى دىنى
 خوادا بەخت ئەكرد ...

تویشوى بۆ ھەلەگرتن و ... تىرى بۆ چاك ئەكردن ئوم
 سولەيم و ھاوسەرەكەي ئە بوطلەلە لەشەرى (ئوحود) لەگەل
 پىغەمبەرى خوا (درودى خواي لەسەر بىت)
 بەشدارىيانكردووھ ئوم سولەيم و عایشەي دايكى ئىمانداران
 رەزاي خويان لىبىت بەبى كۆلنەدان لەسەر پشتيان جەوھەندە
 ئاويان ئەھىناو لەدەمى موسلمانەكاندا بەتالايان ئەكردەوھ
 ھەروەك بەژدارى ئوحودى كردووھ ئاواش لەشەرى حونەيىن
 بەشدارى كردووھ لەپۆژى حونەين دا خەنجەرىكى بۆخوى

هه لگرت و کردی به بهر پشتینه که ی دا کاتیک نه بو طلحه
بینی وتی نهی پیغه مبهری خوا نهوه ئوم سولهیمه خه نجهری
هه لگرتووه پیغه مبهری خوا (درودی خوای له سهر بیئت) پی ی
فرموو : (نهوه چیه ئوم سولهیم)

ئوم سولهیم وتی : نهوه خه نجهره نهی پیغه مبهری خوا
هه تا نه گهر بته پرستیك لیڤ نزیك بووه ورگی بدرم پیغه مبهری
خوا (درودی خوای له سهر بیئت) به قسه ی ئوم سولهیم دلّی
خوش بوو زه رده خه نه گرتی .
له کو تاییدا .

ئایا گومان نه بهیت که له سهر زه ویدا ژنیك هه بیئت که
کامه رانییه که ی له کامه رانی ئوم سولهیم زیاتر بیئت یان
دواپوژی له دواپوژی ئوم سولهیم که شاهه تر بیئت دوا
نهوه ی که پیغه مبهری خوا (درودی خوای له سهر بیئت)
دهرباره ی فرمووی : (چووه به هه شته وه گویم له دهنگی پی ی
بوو ووتیان نهوه کی یه ؟!

پیغه مبهری خوا پی ی فرموون : (غومه یصاء کچی مه لحن
دایکی نه نه سی کوپی مالک) .

دایکی سهله مه
(بیوه ژنی عه ره ب)

﴿دایکی سە لەمە﴾

(بێوهژنی عەرەب)

((هندی مه‌خزومی به‌ته‌نیا به‌دایکی سە لەمە نه‌مایه‌وه به‌لکو

بوو به‌دایکی هه‌موو ئیمانداران))

ئوم سە لەمە توۆ نازانیت ئوم سە لەمە کێ یه‌ ؟!

باوکی گه‌وره‌یه‌ك بوو له‌گه‌وره‌كانی هۆزی (مه‌خزوم) كه‌

له‌ئایین لایاندا بوو وه‌ به‌خشنده‌یه‌ك بوو له‌ناو ئه‌و به‌خشنده

عه‌ره‌بانیه‌ی كه‌ دیاری كراو بوون، هه‌تا وابوو كه‌ نازناوی (زاد

الرَّاکِب) یان ئی نابوو كه‌ به‌واتای تویشووی سواره‌كان دیت

چونكه‌ ئه‌و سوارانه‌ی كه‌ به‌نیاز بونایه‌ بچنه‌ مائی ئه‌و یان

له‌گه‌لیدا بۆ سه‌فه‌ر برۆیشتنایه‌ خواردنیان نه‌ئەبرد .

هاوسه‌ره‌كه‌ی عبدالله ی كورپی الاسد یه‌كێكه‌ له‌و ده‌

كه‌سه‌ی كه‌ له‌سه‌ره‌تای هاتنی ئایینی ئیسلامدا موسلمان

بوون به‌جۆریك كه‌ له‌پیش ئه‌ودا ته‌نها ئه‌بویه‌كری صدیق و

ژماره‌یه‌کی كه‌م كه‌ له‌په‌نجه‌ی ده‌ست زیاتر نه‌بوون موسلمان

بوو بوون .

ناوی هندی کچی نه بوئومه ییهی کورپی موغیدهی
قورپهیشی یه بهلام بهئوم سهلهمه بانگدهکرا دواتر نازناوهکه
زال بوو بهسر ناوهکهی خویدا .

ئوم سهلهمه یهکیکی تره لهو کهسانهی کهله سهرهتای
هاتنی ئایینی ئیسلامدا لهگهڵ هاوسهرهکهی موسلمان بوو .
ئوه بو کههوالی موسلمانبوونی ئوم سهلهمه و
هاوسهرهکهی بلاربووه بلیسهی قورپهیش شهپولی دا داخی
دلی خویانیان بهجوریک پی پرشتن کهبنه پهند و ئاموزگاری
بوخهک، ئازاریک کهبهردی نههینایه لهرزه بهلام نهوان نهلاوان
بون نهورهیان پوخاو نهپهشیمان بونهوه کاتیک نارههتی
زوری بوهینان و پیغهمبهری خواش (درودی خوی لهسر
بیست) ریگهی بههاوهلهکانی دا کوچ بکهن بو (حهبهشه)
نهمانیش لهدهستهی کوچهرهکان بوون ئوم سهلهمه و
هاوسهرهکهی پویشتن بولانهی ئاوارهیی و لهدوای خویان
کوشکی بهرزو بلند و پلهو پایه و وهجاخی پهسهنیان
لهمهکه بهجیهیشت وایان دانا کهئمه هه موی لهپیناوی

خوادايه و بۆئەوێ بەسەر بەستى لەتە نىشت پازىکردنى
پەرەردگار دابن.

لەگەڵ ئەوێ كە ئوم سە لەمە و ھاو پێكانى لە ژێرسايە و
پارێزگارى لێکردنى نە جاشى دا (لە بەهەشتدا بە دیدارى
خوای پەرەردگار شاد بێت) حەسابونەو كە چى ئارەزوێ
دیدارى مەككەى شوینى دابەزینی وەحى و پەرۆشى بۆ
دیدارى پیغەمبەرى خوای (درودى خوای لەسەر بێت)
سەرچاوەى پێنمایى جەرگى ئوم سولەیم و ھاوسەرەكەى
لەت لەت كردبوو پاشان بەردەوام هەوال ئەهات بۆكوچەرەكان
لە حەبەشه كە موسلمانەكان لە مەككە ژمارەیان زیادى كردووە و
بەهۆى موسلمانن بونی حمزەى كوڤرى عبدال مطلب و عومەرى
كوڤرى خطابیشەو هیز و توانایان زیادى كردووە و تۆزىك
ئازارى قورەیشیەكانیان لەسەر كەم بۆتەو دەستەیهك لەوان
نیازى گەرانەو بۆ مەككەیان كرد كە ئارەزو پەرۆشى دیدارى
مەككە و پیغەمبەرى خوا (درودى خوای لەسەر بێت)
لەسەر بێت پالێ پێوەنان.

ئوم سەلەمە و ھاسەرەكەى لەو كۆمەلە بوون كەگەرەنەو
 بەلام كە گەرەنەو ھەرزوو بۆيان پونبۆو كە ئەو ھەوالانەى
 پىيان كەشتبوو زۆرزيادى پىو نرابوو و ئەو ھەستانەو
 كە دواى مۇسلمانبونى عمر و حمزە مۇسلمانەكانى پى
 ھەستابۆو لەلەين قورەيشىيەكانەو بەھىرشى گەرەتر
 وەلامى درايەو.

بتيەرستەكان كەوتنە ئازاردان و ترساندن و توقاندنى
 مۇسلمانەكان ئەشكەنجەيان ئەدان بەجۆرىك كە لەو ھەويش
 بەو جۆرە سزايان نەدابوون .

لەو ھەدا پىغەمبەرى خوا (درودى خواى لەسەر بىت) پىگەى
 بەمۇسلمانەكاندا كۆچ بكن بۆ مەدينە.

ئوم سەلەمە و ھاسەرەكەى پىرياندا كە يەكەمىن كەس
 بن كە لەپىناوى دىنى خوا كۆچبكن و لەدەست ئازارى
 قورەيشىيەكان پزگارىان ببىت.

بەلام كۆچكردنى ئوم سەلەمە و ھاسەرەكەى سوک و
 ئاسان نەبوو وەك پىريان ئى كەردبۆو بەلكو تال و گران بوو

مەرگە ساتىڭكى بەدۋاي خۇيدا ھىنا كە مەرگە ساتەكانى تر
لەچاۋ ئەم دا ئاساتىر بون.

با ليگەپىن بۇ ئوم سەلەمە چىرۈكى مەرگە ساتەكەيمان بۇ
بگىرپىتەۋە ئەۋ زىاتىر ھەستى پى ئەكات ۋە پوونتر ويناى
ئەكات ۋ ئەيگەيەنپىت ئوم سەلەمە ئەلپىت:

كاتىك ئەبوسەلەمە بىرىارى دا كۆچ بگەين بۇ مەدىنە
حوشترىكى بۇ من ئامادەكرد ۋ خستىمىە سەرحوشترەكە ۋ
مندالەكەمان كەناۋى سەلەمە بوو گىرتە باۋەشم ۋ پۇشتىن
ھاۋسەرەكەم حوشترەكەى لى ئەخوپرى ۋ سوۋارى ھىچ شتىك
نەبوو بوو گوىى نەدايە .

پىشئەۋەى دەرچىن لەمەككە ھەندىك لەپىياۋانى ھۈزەكەم كە
(بەنى مەخزوم) بوو ئىمەيان بىنى پىگەيان پى گىرتىن ۋ بە
ئەبوسەلەمەيان ۋوت :

ئەگەر نەتۋانىن پىگە لەخۆت بگىرىن ئەى ژنەكەت چى ؟!
ئەۋ كچى ئىمەيە لەبەر چى بەيلىن لىمان بستىنىت ۋ لەۋلاتى
خۇى ۋەدەرى بنىيت .

پاشان ھەليانكوتايە سەرى و بەتەواوى لەيەكيان دابەرين
 كاتيک ھۆزى ھاوسەرەكەم كە ھۆزى (بنو عبد الاسد) بوو
 بينيان من و مندالەكەم ئەبەن زۆر توپەبوون و ووتيان :
 سویند بەخوا ناھيلىن كوپەكە ببەن چونكە ئىوہ كچەكەى
 خۆتان لەكوپەكەى ئىمە سەندوہ ئەو مندالە كوپى ئىمەيە و
 ئىمە بەئەو نزيكترين ئىنجا پەلامارى مندالەكەميان دا
 ھەريەكەيان بەلای خۆياندا بەبەرچاوى منەوہ رايان ئەكىشا
 ھەتا مندالەكە دەستى لەدەستمان بەربوو برديان لەچەند
 ساتيكدە خۆم بينيەوہ پەرت و بلاو تاك و تەنيا،
 ھاوسەرەكەم بەخۆى و ئايىنەكەيەوہ بەرەو مەدينە رايكرد
 كوپەكەم ھۆزى (بەنو عبد الاسد) پفانديان لەبن دەستى خۆمدا
 پفانديان ويران و تىكشكاو .

بەلام من ھۆزەكەم (بەنى مەخزوم) برديانمەلای خۆيان و
 خۆيان سەرپەرشتيان ئەكردم .

لەماوہى سەعاتيكدە من و ھاوسەرەكەم و كوپەكەميان
 لەيەكترى جياكردەوہ، لەو پۆژەوہ ھەموو بەيانىەك ئەچووم
 بۆ شوينى كارەساتەكە دائەنيشتەم و ويئەى ئەو ساتانەم

ئەمىننايە پىيش چاۋى خۇم كە من و مندا ئەكەم و
ھاۋسەرەكەمىيان لەيەك جياكردەۋە بەردەۋام ئەگرىام ھەتا
شەۋم بەسەردا دەھات .

سالىك يان نزيكەى سالىك بەم شىۋەيە مامەرە ھەتا
پۇژىك پياۋىك لەنەۋەى مام بەلامدا تىپەرى دلى نەرم بوو
بۇم و بەزەيى پىمدا ھاتەرە بەھۆزەكەمى ووت :
ئايا ئەم بى دەسەلاتە بەرەلاناكەن !! لە ھاۋسەر و
مندا ئەكەيتان جياكردۇتەرە .

بەم جۇرە لەگەلىان خەرىك بوو ھەتا دلىان نەرم بوو
سۆزىان جولاً و وتيان : ئەگەر ئەتەۋىت بىرۇ بۇلاى
ھاۋسەرەكەت بەلام چۇن بۇم بۇلاى ھاۋسەرەكەم لەمەدىنە
و كوپرەكەم كە پارچەيەك لەجگەرە لەمەككە لاى ھۆزى
نەۋەى (عبدالاسد) جى بھىلم ؟!

چۇن بتوانم ئەو ئاگرە دامركىنم و فرمىسكى چاۋم
ۋشكەكەمەرە من لەخانەى كۆچ بىم و كوپرە بچوكەكەم لەمەككە
ھىچ ھەۋالىكى نەزانم .

ئەو ھەندىك خەلك ئەيانىيىم چ خەم و پەژارەيەك
 ئەچىژم دلىان بۆم نەرم بوو قسەيان لەگەل نەو ەى (بەنى
 عبدالأسد) كرد دەربارەى حالى من ئەوانىش بەزەييان پيىمدا
 ھاتەو كۆرەكەميان دامەو، نەمويست لەمەككە بمىنمەو
 ھەتا كەسيك بدۆزمەو لەگەلدا كۆچ بكەم .

چونكە ئەترسام شتىكى چارەپرواننەكراو پوبدات و ببىتە
 كۆسپ و دوامبخت لەگەيشتن بەھاسەرەكەم لەبەرئەو خيرا
 و شترەكەم ئامادەكرد و كۆرەكەم كردە باوەشم پوو و مەدينە
 پۆيشتەم، ھاسەرەكەم ئەوئ و ھىچ بەندەيەكى خوام لەگەلدا
 نىيە .

كاتىك گەيشتمە (تەنمىم) كە سى ميل لەمەككەو دوورە
 عوتمانى كۆرى طەلھەم^۲ پىگەيشت ووتى: بۆ كۆى ئەچىت
 ئەى كچى (زادُ الرّاكب) ؟
 ووتم: ھاسەرەكەم ئەوئ لەمەدينە .

۲ - عثمان كۆرى طەلھە دەرگەوانى كەعبە بوو لەگەل خالیدی كۆرى وەلىد مۇسلمان بوو
 پىنھەمبەرى خوا كلىلەكانى كەعبەى تەسلىم كرد ئەو رۆژى ھاورپىيەتى ئوم سەلەمەى كرد
 موشرك بوو .

وتى: ئەي كەست لەگەڵ نىيە ؟

وتم: نەخىر سۆيىند بەخوئا تەنھا خوئا و پاشان ئەم كۆپرەم .

وتى: سۆيىند بەخوئا بەجىتنامىيەم هەتا نەتگەيەنمە مەدينە،

ئىنجا لغاوى حوشترەكەي گرت و لىي خورپى .

ئوم سەلەمە ئەلئىت: سۆيىند بەخوئا هەرگىز هاوړپىيەتى

پىاويكى عەرەبم نەكردووه لەعوشمانى كورپى طەلحە بەرپزتر

و بەشەرەفتر بوبىت، كە ئەگەيشتىنە شوپىنىك لەو شوپىنانەي

كە بۆحەوانەوه بوو، وشترەكەمى يىغ ئەكرد و ئىنجا

دووردهكەوتەوه و پشتى تى ئەكردم هەتا لەسەر پشتى

ئەهاتمە خواریوه لەسەر زەويەكە پائەوهستام نزيك ئەبووه و

كۆپانەكەي ئى ئەكردەوه و ئەيبرد بۆ بن داريك ئەيبەستەوه،

پاشان لەمن دوورئەكەوتەوه بۆ بن داريك و لەژيەر

سىبەرەكەيدا پائەكشا كە كاتى پويشتن ئەهات ئەچوو

وشترەكەي ئامادە ئەكرد و ئەيھىنايە پيشەوه ئىنجا پشتى

تى ئەكردم و دوورئەكەوتەوه دەيووت : سواری بە، كاتيك

سەرئەكەوتمە سەر حوشترەكە ئەهات لغاوهكەي نەگرت و لىي

ئەخورپى .

هەموو پۇژىك بەو شىۋەيەى لەگەل من ئەكرد ھەتاكو
گەيشتىنە مەدينە كاتىك گەيشتىنە گوندىك لە (قباە) كە
گوندى نەوہى عەمرى كوپى عەوف بوو ووتى: ھاسەرەكەت
لەم گوندەيە بەپشتىوانى خوا بېرۇ بۇلاى پاشان پۇيشت و
بەرەو مەككە گەرايەوہ.

پەرتەوازەكان دواى دابرىنىكى زۆر پىكەوہ كۆبونەوہ
چاوى ئوم سەلەمە بەدىدارى ھاسەرەكەى پوون بۆوہ
ئەبوسەلەمەش بەدىدارى ھاسەرەكەى و كوپەكەى شاد بۆوہ
پووداوەكان زۆر بەخىرايى و لەچاو تروكانىكدا دەستيان پى
ئەكردو ئەپۇيشتن.

ئەوہ (بەدر) و ئەبوسەلەمە ئامادەى بوو لەگەل
موسلمانەكان بەسەرەكتىكى گەرەو ئاشكراوہ گەرانەوہ .

ئەوہش (ئوحد) تيا گرفتار بوو بەچاكترين و پىرۆزترين
گرفت، لەشەرەكە دەرچوو بەلام بەبرىندارى برىنىكى زۆر
قورس بەردەوام چارەسەرى برىنەكەى ئەكرد ھەتا وا
دەرەكەوت كە برىنەكە سارىژ بووہ بەلام برىنەكە لەپووى
دەرەوہ سارىژ بوو بوو لەپاستيدا لەناوہوہ زۆر خراپ بوو

نۆرى نەخایاند برینه که دەمی کردەو و ئەبوسەلەمەى خستە
ناوجیگاوه .

لەو دەمانەى که ئەبوسەلەمە تیمارى برینه کهى بۆ ئەکرا
بەهاوسەرە کهى ووت: ئەى ئوم سەلەمە گویم لە پیغه مبهرى
خوا بوو (درودى خواى لەسەر بیّت) ئەیفەر موو: (هەر که سیك
تووشى کۆسپیک هات و گەراندیه وە بۆ لای خوا واتە بلیت :
﴿إنا لله وإنا اليه راجعون﴾ واتە: ئیمە هەموومان بۆ خواین و بۆ
لای ئەو ئەگەر پێینە وە هەر وەها بلیت خویە گیان داواى
پاداشت لەتۆ ئەکەم خویە گیان چاکتر لەوهم پێ ببەخشە،
ئەوا خواى گەرە پێى دەبەخشیت) .

ئەبو سەلەمە چەند پۆژیک لەناو جیگەى نەخۆشیدا
مایە وە، بەیانیه که پیغه مبهرى خوا (درودى خواى لەسەر بیّت)
هات بۆ هەواڵ پرسى .

پیغه مبهرى خوا (درودى خواى لەسەر بیّت)
لەسەردانە کهى تەواو نەبو لەدەرگای مالى نەهاتە دەر وە که
ئەبو سەلەمە گیانی سپارد .

پىغەمبەرى خوا (درودى خواى لەسەر بىت) بەدەستە
پىرۆزەكانى چاوى ھاوئەكەى لىكنا .

دەستەكانى بەرزكردەوہ بۆ ئاسمان و فەرمووى: (خوایە
گیان لە ئەبوسەلەمە خوشبە و پلەى بەرز بکەرەوہ بۆ لای
نزىكانى بارەگای خۆت، جىگەكەى پىر بکەرەوہ وە لەئىمەو
ئەویش خوشبە ئەى پەرەردگار گۆرەكەى بۆ فراوان و
پووناك بکەرەوہ) .

ئوم سەلەمە لەبىرى مابوو كە ھاوسەرەكەى چى بۆگىرپابوۋە
كە لە پىغەمبەرى خوا بىستبوى ووتى: خوایە گیان داواى خىر
و پاداشت لەتۆ دەكەم بەلام پىی خوش نەبوو كە بلىت خوایە
لەو باشتەرم پىی بىخەشە چونكە ئەى ووت : كى ئەتوانى
لەئەبوو سەلەمە باشتەربىت بەلام زۆرى نەخایاند دوعاكە
بەجىی خوۋى گەشتت موسلمانەكان بۆ كوۋستى ئوم سەلەمە
خەمبار بوون بەجۆرىك كە لەو وپىش بۆ كوۋستى هىچ كەس
بەجۆرە خەمبار نەبوون ناوى (بىوئەژنى عەرەب) یان لى نا
چونكە هىچ كەسىكى لە مەدینە نەبوو جگە لە منداڵەكانى كە
وہ زەرەنەقووتە هىشتا بالیان دەرەنەكردبوو .

كۆچەران و يارىدەدەرانىش ھەستيان كرد كه حەقى ئوم
سەلەمە بەسەريانەو ھەيە .

ھېشتا عدەدەكەى تەواو نەبوو كه ئەبوبەكرى صدیق
خوازېنى كرد بۇ خۆى ئوم سەلەمە پازى نەبوو جوابى
داواكەى بداتەو .

پاشان عمرى كۆرى خطاب چوۋە پېشەو ھەرۈك
ھاوړېكەى جوابى ئەويشى دايەو، ئىنجا پېغەمبەرى خوا
(درودى خواى لەسەر بېت) چوۋەپېشەو .

ئوم سەلەمە ووتى: ئەى پېغەمبەرى خوا سى سىفات
لەمندا ھەيە من ئافرەتېكم زۆر غېرەئەكەم ئەترسم شتېك بكم
توپەت بكات خواى گەرەش بەھۆيەو سزام بدات .

وہمن ئافرەتېكم چوومەتە سالەو، وہمن ئافرەتېكى
خاوہن منالم .

پېغەمبەرى خوا (درودى خواى لەسەر بېت) فەرمووى :
(بۇ ئەو غېرەى كه باست كرد من داوا لەخوای پەرۋەردگار
ئەكەم ئەو لەتۇدا نەھيلىت بۇ تەمەنیش ئەوئى كه توشى تۇ

هاتووہ توشی منیش هاتووہ ئه وهش كه باسی مندالت كرد
مندالی تو مندالی منه).

پاشان پیغه مبهری خوا (درودی خوای له سهر بیئت)
هاوسه رگیری له گه ل ئوم سه له مه كرد، خوای گه وره وه لامی
دوعاکه ی ئوم سه له مه ی دایه وه و له ئه بو سه له مه باشتری پی
به خشی .

له و پۆژه وه هندی مه خزومی به ته نها دایکی سه له مه نه بوو
به لکو ئه مپۆ بوو به دایکی هه موو ئیمانداران .
خوای گه وره ئوم سه له مه له به هه شتا به دیداری خو ی شاد
بکات و ئی ی پازی بیئت و پازی بکات .

پیرست

لا پهره	بابهت
۲	پیشه کی
۷	ژیانی دایکی شیري پیغه مبری نازدار ﷺ حلیمه ی سه عدی
۱۹	صه فیه ی کچی عبدالمطلب پوری پیغه مبری نازدار ﷺ
۲۳	رپحانه که ی پیغه مبر ﷺ فاطمه ی زهرا
۴۷	خاوه نی دوو پشتینه که نه سمائی کچی نه بو به کر
۶۱	نوسه یبه ی مازنی
۷۹	ره مله ی کچی نه بو سفیان ناسراو به نوم حبیبه خیزانی پیغه مبری خوا ﷺ
۹۳	غومه یصائی کچی ملعان ناسراو به نوم سولهیم
۱۰۷	دایکی سه له مه (بیوه ژنی عه ره ب)
۱۲۲	پیرست

لهم ڪٿي بهدا :

- ❖ دايڪي شيريني پيڻه مبهري نازدار ﷺ حه ليمه ي سه عدي
- ❖ صه فيه ي ڪچي عبدال مطلب پوري پيڻه مبهري نازدار (ﷺ)
- ❖ ريحانه ڪه ي پيڻه مبهري (ﷺ) فاطمه ي زهرا
- ❖ خاوه نى دوو پشتينه ڪه نه سمائي ڪچي نه بوبه ڪر
- ❖ نوسه يبه ي مازنى
- ❖ ئوم حه يبه خي زانى پيڻه مبهري خوا (ﷺ)
- ❖ غومه يصائي ڪچي ملعان ناسراو به ئوم سوله يم
- ❖ دايڪي سه له مه (بيوه ژنى عه ره ب)

بؤ چاپ و بلاو ڪر دنه وه

نرخ: ۳۰۰۰

7002151